Ideea drame
PERSONAJELE

IGNAŢIU, PĂRINTE ŞI REGE
CATERINA. MAMĂ ŞI REGINĂ
HENRIK, FIU ŞI PRINCIPE
VLAD, PRIETEN ŞI CURTEAN
MANIA, SLUJNICĂ ŞI PRINCIPESĂ
BEŢIVUL
CANCELARUL
ŞAMBELANUL
ŞEFUL POLIŢIEI
EPISCOPUL PANDULF
DEMNITARUL - TRĂDĂTOR
DEMNITARI, BEŢIVANI, CURTENI, DOAMNE, ZBIRI, LACHEI.

Omul este supus acelui ceva care ia naştere «între oameni » şi pentru el altă divinitate nu există în afara celei care se naşte din oameni.

întocmai astfel este «biserica pămînteană», care i se relevă lui Henrik în vis. Oamenii se unesc acolo în anumite forme ale Durerii, Spaimei, Ridicolului sau Tainei, în melodii şi ritmuri imprevizibile, în relaţii şi situaţii absurde şi, supunîndu-li-se, sînt creaţi de către ceea ce au creat chiar ei. In această biserică pămînteană spiritul uman venerează spiritul interuman.

Henrik îşi înalţă tatăl la rangul de rege pentru ca tatăl să-i acorde cununia, în acest scop, încearcă să-şi silească supuşii să-1 umple cu divinitate: rîvneşte să devină propriul său Dumnezeu.

Dar toate acestea se săvîrşesc prin intermediul Formei: adică oamenii, unindu-se între ei, îşi impun reciproc un mod sau altul de a fi, de a vorbi, de a acţiona ... şi fiecare îi deformează pe alţii, fiind totodată deformat de către ei.

De aici decurge faptul că această dramă este înainte de toate o dramă a Formei. în această piesă nu este vorba, ca în altele, de a găsi cea mai corespunzătoare formă pentru a reda un conflict între idei sau între personaje, ci de a reproduce veşnicul nostru conflict cu Forma însăşi. Dacă într-o piesă de Shakespeare, cineva i-ar striga tatălui său «porcule », drama ar consta în aceea că fiul şi-a jignit tatăl; cînd acest lucru se întîmplă în piesa de faţă, drama se petrece între cel care strigă şi propriul său ţipăt.. . întrucît acest ţipăt poate suna bine sau rău, poate să-1 înalţe pe acela care a strigat sau dimpotrivă să-1 împingă în prăpastia ruşinii şi a infamiei.

291

Deformarea căreia îi este supus în primul rînd eroul principal, Henri k, se realizează după cum urmează:

Pe de o parte lumea lăuntrică a lui Henrik deformează lumea exterioară: toate acestea el le visează, el este «singur », celelalte personaje nu sînt decît visul lui şi uneori exprimă nemijlocit propriile lui stări sufleteşti. Prin urmare, dacă scena devine nitam-nisam deşucheată, patetică sau misterioasă, dacă un anumit personaj devine brusc răutăcios sau trist, faptul se datorează unei intense activităţi spirituale a acestuia.

Dar pe de altă parte, lumea exterioară îi impune lui Henrik prezenţa sa. Se întîmplă uneori, după cum am spus, ca personajele dramei să-şi schimbe brusc tonul şi să rostească ceva neaşteptat — pentru că tocmai acel lucru îl aştepta Henrik de la ei. Cîteodată însă Henrik se comportă într-un mod neprevăzut şi de neînţeles pentru el însuşi, pentru că e nevoie să se conformeze partenerilor săi; ei îi dictează stilul.

Este aşadar o deformare reciprocă — o necontenită înfruntare a două fiinţe, interioară şi externă, care se limitează reciproc. Unei atari duble deformări este supus orice act de creaţie artistică şi de aceea Henrik se aseamănă mai degrabă cu un artist în momentele sale de inspiraţie decît cu o persoană care visează. Totul «se creează» aici necontenit: Henrik făureşte visul, iar visul — pe Henrik, acţiunea se creează şi ea necontenit de la sine, oamenii se creează reciproc şi întregul merge înainte către o rezolvare necunoscută.

Din cele de mai sus decurg următoarele:

Indicaţii cu privire la jocul actorilor şi la regie:

1. Toţi aceşti oameni nu se exprimă pe sine nemijlocit; ei sînt întotdeauna artificiali; întotdeauna joacă. De aceea piesa este un alai de măşti, gesturi, strigăte, mutre ... Ea trebuie interpretată «artificial >>, dar artificiozi-tatea nu trebuie niciodată să piardă contactul cu tonul omenesc normal care se simte izvorînd din text.

Două sînt elementele care dau acestui caracter de artificialitate o trăsătură de adevărat tragism. Henrik simte că nălucirile sale nu sînt un joc nevinovat, ci un proces sufletesc real care se petrece în sinea lui; simte de asemenea că vorbele şi acţiunile lui sînt într-un fel efectul magic al unor forţe tainice şi primejdioase; el simte că forma îl creează. El este regizorul.

2. Dubla deformare produce ceea ce Witkiewicz ar fi denumit « forma pură». Personajele dramei se desfată în jocul lor, chiar se îmbată
cu propria lor suferinţă, totul reprezintă doar un pretext pentru a-i reuni într-un efect sau altul.

Un cuvînt îl cheamă pe celălalt... o situaţie o cheamă pe cealaltă . . . uneori un amănunt oarecare ia proporţii, sau, prin repetiţie, propoz'ţiunile capătă o semnificaţie deosebit de mare . . . Aşadar este important să fie scos în evidenţă «elementul muzical» al respectivei opere. «Temele » sale, cres-cendourile şi descrescendourile, pauzele, *sforzatele tutti şi solourile* trebuie să fie jucate asemeni textului unei partituri simfonice. Fiecare actor se cuvine să se simtă ca un instrument într-o orchestră, iar gesturile trebuie să se asociez^e cuvintelor. Scenele şi situaţiile să decurgă lin unele din altele iar grupurile umane să exprime un sens tainic.

Studiind textul unei piese normale, un actor poate deduce din conţinutul unei fraze cum trebuie să fie rostită acea frază. Aici situaţia este mai complicată, dialogul este mai artificial, uneori cuvintele cele mai simple devin artificiale, în afară de aceasta,

ritmul dialogului este mult mai dinamic: de pildă-în timp ce un personaj rosteşte ceva încet şi emoţionant, celălalt îi răspunde cu voce tunătoare, după care intervine un al treilea în versuri, recitind o strofă ritmată.
3. La fel cum Henrik oscilează între înţelepciune şi Prostie, între sacer-doţiu şi nebunie, la fel şi piesa însăşi este necontenit ameninţată de elemente calitativ inferioare, de ridicol şi tembelism. Aceasta se manifestă şi în limbajul eroilor, mai cu seamă atunci cînd ei se exprimă în versuri. Uneori piesa ia vizibil aspectul unei parodii a lui Shakespeare. Decorurile, costumele şi măştile actorilor trebiue să exprime lumea jocului perpetuu, a eternei imitaţii şi mistificări.

W. G.

292

293

Actul I

Peisaj copleşitor, dezolant. Din întunecime se desprind părţi ale unei biserici cu contururi vagi.
HENRIK Perdeaua s-a-nălţat. . . Biserică incertă . . . Şi amăgitor contur . . . Ciudată bărăţie . .. Abis pecetluit în negru abis coboară A sferelor încremenite sferă şi-a pietrei piatră. . .

Ici poarta şuie, de mintea mea tăgăduită, Colo altarul ocrotind psaltiri străvechi şi părăsite; Zidire mohorîtă şi stingheră Absurdă neclintire şi tăcere . . .
Singurătate. Deşert. Nimic. Aici sînt singur Eu singur sînt. Eu singur.
Ori poate că nu sînt singur, cine ştie ce se află în urma mea, poate că, de pildă, e ceva, sau cineva chiar aici într-o parte, la o parte, de-o parte, un nătă ... un nătărău, un necioplit, nestăpînit, un apucat care apucă ... şi...
(cu spaimă) mai bine să nu mă mişc ... să nu ne mişcăm. . . dacă ne-am mişca, s-ar putea să fie gata şi el să se mişte, să apuce
(neliniştea sporeşte) o, dacă ceva sau cineva ar apărea de undeva ... o, iată-1 colea . . .
(se iveşte Vlad) pe Vlad. E Vlad. VLAD Henrik!

294

HENRIK Prietene, ce vis urît am visat!
Se făcea că un monstru mă urmărea, iar eu încercam să fug, dar nu izbuteam. VLAD Tocana la cină cade greu. Cîteodată visez urît şi eu.
HENRIK Dar tu eşti măcar o făptură din carne şi oase. Ori poate că şi tu ... în vis mi te arăţi. .. De unde ai apărut? VLAD Ştiu şi eu ... HENRIK Vlade, dragul meu, de ce eşti atît de trist?
VLAD Dar tu de ce eşti atît de trist? HENRIK Nu cine ştie ce. VLAD Nu cine ştie ce.
HENRIK Cu noi s-a petrecut ceva ciudat. Oare unde ne aflăm? Mă tem qâ tărîmul ăsta e blestemat ... şi că sîntem blestemaţi şi noi. . . Iartă-mă, dacă mă exprim artificial... nu pot vorbi în mod natural. . . O jale negrăită O tristeţe neţărmurită Şi-o deprimare fără leac, cumplită, Inimii mele i-au venit de hac. O, Doamne, Doamne, Dumnezeule, Doamne! *(pe un ton tineresc):* De ce-1 invoci pe Dumnezeu, cînd mă ai pe mine? Vezi doar că sînt la fel ca tine! La naiba coşmarele fioroase Cînd amîndoi sîntem din carne şi din oase. Eu sînt ca tine şi tu eşti ca mine. HENRIK *(Voios):* Păi dacă «eu sînt ca tine şi tu eşti ca mine », e foarte bine! Mă bucur Vlade, că te-ai ivit. Cînd sîntem împreună, totul arată altfel. . . Dar . . . oare unde ne aflăm? Mi se pare că totuşi... ne aflăm pe undeva. Uite, acolo apare ceva ... *(Se ivesc o porţiune dintr-un zid, cîteva mobile ...* o *parte a unei încăperi.)* Astea le-am mai văzut! VLAD Şi eu la fel. HENRIK *(dramatic):* Noi sîntem undeva.
Undeva ne aflăm. Dar unde anume? Şi asta ce e?
(Apare o odaie. O sufragerie dintr-un conac polonez, dar pare transformată într-o circiumă.)

VLAD

295

VLAD *(cu anume dificultate):* Pe cuvîntul meu, odaia asta parcă o cunosc. . . Seamănă puţin cu

sufrageria voastră din Maloszyce în Podolia. . . Seamănă şi nu prea . . . Uite pendula. Uite şi bufetul. Iar acolo era odaia mea, cînd veneam la voi în vacanţă.
HENRIK Aşa e! Dar noi nu ne aflăm la Maloszyce, ci în nordul Franţei, pe linia frontului. Iar dacă ne aflăm aci, nu putem fi dincolo!
VLAD Seamănă şi nu prea. . . Parcă ar fi aceeaşi sufragerie, dar aduce mai mult cu un restaurant, sau cu o circiumă. . . un han ... un rateş, o ospătărie ... un birt. HENRIK Odaia asta este deghizată şi totul este anormal.
VLAD Nu te jyosti, nu complica fără nici un rost. Ce-ţi pasă că-i ceva anormal Dacă noi doi sîntem normali. Scaunele acestea sînt reale, Din lemn, iată, şi în bufet sigur vom găsi Ceva mîncare, acum, pe dată . .. Dar de ce nu vine nimeni ? Ehei. . . HENRIK *(înspăimîntat):* Nu ţipa. Aşteaptă. Mai bine nu striga. De ce n-aş striga? Hei, hei! E cineva? Murit-aţi toţi?
Eşti un prost. Mai ţine-ţi gura! Nu ţipa! Hei, hei! De ce nu vine nimenea ? Mai taci! Ehei!
VLAD Ehei! HENRIK Ehei!
(Intră Tatăl, bătrîn, rigid, senil, suspicios. . .)
HENRIK în sfîrşit iată pe cineva. . . Mă scuzaţi, vă rog, mi se pare c-aici e un restaurant. *(Tăcere)* Un restaurant, nu-i aşa? TATĂL Şi ce-i cu asta? HENRIK *(în stilul unui călător)* Ceva de mîncare ne daţi?
TATĂL *(în stilul unui cîrciumar):* Vă dau Dar făr' să ţipaţi.

VLAD
HENRIK

HENRIK *(lui Vlad):* Glasul mi se pare cunoscut. VLAD Seamănă mult cu al tatălui tău ... pe cuvîntui meu că e chiar el, deşi, ştiu şi eu ... ba nu, nu-i seamănă defel... Şi nici nu se vede prea bine.
HENRIK Că prost mai eşti! Dac-ar fi tatăl meu ne-ar recunoaşte, nu crezi? Hai s-o lăsăm baltă. Nu-i tatăl meu. Să stăm jos. *(Către Tată)* E un han aici, nu-i aşa ? Se poate deci înnopta ? TATĂL *(cu plăcere):* De putut se poate, închidem şi camere. Dar trebuie ... cu delicateţe. Aşa se cuvine.
HENRIK Aha, cu delicateţe . . .
TATĂL *(crescendo):* Cu respect şi consideraţie. HENRIK Aha, cu consideraţie. TATĂL *(ţipă):* Cu consideraţie ... cu politeţe!
(Intră Mama, femeie în vîrstă, zdrenţăroasă, istovită. Ţipetele ei se unesc cu ale Tatălui.)
MAMA Cu bună creştere şi fără gălăgie, fiindcă noi nu sîntem din ăia ... n-avem nici un amestec. . .
VLAD *(lui Henrik):* Este mama ta. HENRIK *(tare):* Aşa s-ar părea.
Dar n-am nici o certitudine.
în această mare confuzie, pe care eu
O voi clarifica.
(către Vlad). Iartă-mă că mă exprim atît de
artificial dar mă aflu într-o situaţie artificială.
(Ridică lampa):
Veniţi mai aproape
Apropiaţi-vă . . . Apropiaţi-vă, vă spun.
Mai aproape, aici, mai aproape veniţi... Pe
cuvîntul meu, vă spun, am o impresie de
parc-aş chema găinile. Mai aproape şi mai
aproape. . . Iată-i cum se apropie, cu cîtă
neplăcere. Apropiaţi-vă, mai repede, cît vă
chem cu binele, că dacă pregetaţi şi nu vă
apropiaţi, atunci chiar eu mă voi apropia şi
dacă eu mă voi apropia, te vei apropia şi tu ...
Ah, mă simt de parcă aş pescui cu undiţa.
Dar de ce-o fi atîta linişte?
Tatăl meu din tenebre se iveşte

Atît de metamorfozat,
296
297
VLAD HENRIK
VLAD HENRIK

VLAD HENRIK
De nu-1 pot recunoaşte.
Şi... tace. Tace pînă-ntr-atît, încît
Nu vorbesc decît eu mereu. Eu vorbesc şi
Drept urmare mă preschimb
într-un soi de preot
Al tatălui meu. Ei, dar uite.
Măicuţa mea apare,
Parcă-i o corabie în zare,
Ba nu e ea, nu seamănă cu mama mea.
Ce straniu-mi sună vocea,
Mai bine ar fi de i-aş lăsa.
Doar asta îmi cer şi ei: să-i las în pace.
Şi dacă n-or fi ei?
Ba ei sînt, o ştiu foarte bine,
Că sînt ei vede orişicine.
Dintr-un motiv oarecare se prefac,
Ceva nu le e pe plac.
Or poate au înnebunit?
Vorbeşte-le simplu de tot, Henrik.
Simplu de tot nu le pot vorbi.
Este ceva solemn şi tainic
în ceea ce se întîmplă, de parcă
S-ar oficia o slujbă.
îmi vine să şi rîd
Cînd mă surprind atît de grav,
Vorbele mele sună înălţător. îmi pare ridicol
Că sînt atît de impunător,
Dar totodată tremur şi tremurînd declar
Că tremur şi ca urmare a acestei declaraţii
Tremur mai tare încă, şi, mai tare tremurînd,
Din nou declar că tremur încă şi mai tare. . .
Dar cui i-o spun? Cine stă să mă asculte?
Nu ştiu acela cine e — şi, de fapt,
Mă aflu aicea singur, singur de tot, iar voi
lipsiţi.
Nu! Aici nu-i nimeni. Doar eu!
Sînt singur, cu totul şi cu totul singur, O, plîns,
Da, lacrimile-mi curg, fiindcă sînt singur.
Nu spune asta. De ce spui asemenea lucruri?
Dacă totuşi sînt părinţii mei, atunci trebuie
cumva să mă apropii de ei, să le vorbesc.
Tată, mamă.
Taică, măicuţă, sînt eu, Henrik,
298

TATĂL
MAMA

HENRIK
MAMA
HENRIK MAMA TATĂL MAMA TATĂL
HENRIK TATĂL
HENRIK TATĂL
HENRIK
VLAD
TATĂL
■UlfOTEGA JUDE]
M-am înapoiat de la război. *(în silă):* Bătmno. . . Vezi doar că e Henrik! E Henrik, Isuse. "" '
..»
(cu violenţă): Au vorbit. Cum de n-am simţit vreun semn vrăjit care să-mi tălmăcească c-o să se ivească al meu fecioraş, mîndru flăcăiaş, ia priviţi la el: rupt parcă-i din soare şi pereche n-are, aolică Doamne, că nu l-am văzut, nu l-am cunoscut, bătrînă zăludă, mi-a fost soarta crudă, de atîta jale şi de întristare lacrimi am vărsat pînă mi-a secat al lacrimilor izvor şi lumina ochilor. Dar el a venit, nu ne-a ocolit, stă în faţa mea mîndru ca o stea, fecioraşul meu e bărbat sadea, alleluia, alleluia, ia vino încoace, să te strîng în braţe, soarele, lumina, comoara mea, a mea, a mea . .. Vino să te îmbrăţişez. Da, da, să ne îmbrăţişăm. Păi dacă e pe aşa, să ne îmbrăţişăm. Ia vino colea, să te îmbrăţişez. Acuşica, acuşica . . . Nu se poate aşa. *(cu naivitate):* Doar e mama! Mamă, nemamă, s-o lăsăm mai moale. Păi eu sînt. . . fiul.
Fiu, nefiu, s-o lăsăm mai moale. . . Bineînţeles că ne eşti fiu, dar cine poate să ştie ce s-a întîmplat cu fiul nostru în atîta amar de ani. Poftim de vezi! Nici una, nici două, să te îmbrăţişeze! *(Aspru)* Pe mine, nu mă strînge în braţe fitecine, că nu mi-s o ţiitoare, de-o înghesuie prin colţuri oricare, după plac. *(către Vlad):* Au înnebunit. *(către Henrik):* S-au ţicnit. Iar eu n-am să permit nici un fel de familiarităţi, pentru că din ele nu te alegi decît cu porcării şi cu ticăloşii, ajungi să te pleznească peste bot... or şi mai şi, fără respect şi fără cuviinţă, nu le arde decît de crăpelniţă, *(gîfîit, penibil)* jap îţi mută fălcile, te cotonogeşte, te burduşeşte şi te chinuieşte fără milă şi îndurare, nu-i pasă că-i bătrîn, nu-i pasă de-i femeie,

HENRIK
VLAD
HENRIK
VLAD

HENRIK
MAMA HENRIK
TATĂL HENRIK
TATĂL HENRIK
TATĂL
MAMA
HENRIK
VLAD
MAMA

TATĂL
îţi trage cu răutate, îi stîlceşte şi-i sminteşte în bătaie. Au înnebunit. S-au ţicnit.
(degajat, tare, teatral): Şi-au pierdut minţile, se vede, In aceşti ani lungi şi cumpliţi. Păcat, dar nu avem ce-i face, Lumea e plină de smintiţi. *(idem) :*
Lumea e plină de smintiţi. La boli, dezastre, suferinţi, N-au rezistat jumate din părinţi. O ştiu şi eu, Am tot văzut şi cunoscut. La fel şi eu. *(Tace, ruşinat)* Trebuie totuşi să mă înţeleg cu ei. *(Tare, convenţional)* Chiar că nu v-am recunoscut la început. Nici noi.
Nu v-am recunoscut pentru că... nu mă aşteptam. Dar n-are a face. N-are nici o importanţă. Ei, şi cum ziceţi c-o duceţi? Aşa şi aşa. Dar tu? Tot aşa.' Mda, mda . . .
Da, da. *(Tăcere)* Ei şi ce facem acum? Nu putem sta astfel fără să facem nimic . . . Nimic. Nimic. Nimic.

(brusc): Aş mînca ceva.
Vai de mine şi de mine, noi aici toca, toca, toca, toca, unde mi-e capul, bineînţeles că trebuie să îmbucăm ceva, da, cum nu, numai-decît pregătesc, acuşica, într-o zi de sărbătoare ca cea de azi, cînd s-a înapoiat Henri k, s-o găsi ceva să punem pe masă, uite colo masa şi scaunele, poftiţi, cum putem şi cu ce avem, bucuroşi de oaspeţi sîntem, cu toate că nu huzurim şi nici nu ne lăfăim în îmbelşugare: alleluia, alleluia.
Apăi da, pregăteşte-ne, mamă, ceva de îmbucat, dar totul să se petreacă decent, cu bună-

HENRIK MAMA
TATĂL
VLAD HENRIK
TOŢI
HENRIK MAMA
TATĂL
cuviinţă şi respect . . . aşa cum se cuvine . . .
în numele Tatălui şi al Fiului, în numele
Mamei şi al Fiului, pofteşte, fiule, la masa noastră . . . Dar nu oricum. . . Masa e colo,
noi sîntem aici, dă-mi braţul, fiule, iar ţie,
bătrîno, să-ţi dea braţul tinerelul ăsta, întrucît
aşa e datina la noi de cînd lumea, amin. Iar
acum să mergem, hai!
Foarte bine. *(înaintează perechi).*
Mi-aduc aminte cum odinioară,
De Paşti, Părintele la braţ mă conducea
Spre masa plină cu bucate,
Unde toată lumea sporovăia.
(cu glas tunător):
Pe-atunci, domnilor, la masă cînd ne aşezam,
Faţa de masă de albă ce era sclipea.
Iar clopotele sunau parcă mai avan
Ciorba de fasole cînd o sorbeam.
Plăcută îmi e plimbarea aceasta şi plăcut
Strigătele ce le-nălţăm s-ascult.
Dar dacă tot astfel o să ne plimbăm,
Mă întreb, cînd oare mai mîncăm?
Alaiul acesta este cam confuz. Nu ştiu
Pe tata eu îl conduc or el mă duce?
Şi întîlnirea noastră stranie îm pare
Dar mă supun atmosferei generale. . .
O, da, trebuie să te supui atmosferei generale
Oricine să se acorde cu oricare: şi atunci
Va izbucni concertul cel mare. Ciudat! *(Se aşazâ cu toţii la masă.)* Iartă-mă, Henrik, şi tu, Vlade, la fel, pentru prînzul acesta modest. Facem şi noi ce putem. E o ciorbă de burtă, din intestine de cal şi maţe de pisică.
Taci femeie, ţine-ţi gura, că nu despre asta e, vorba. Desigur, Henrik, ne afli cam con-strînşi de împrejurări în această circiumă, cîr-ciumărească cîrciumăriţă de cîrciumari cîrciu-mărind circiuma — dar, vezi tu, a izbucnit o furtună, un viscol a viscolit drumurile şi n-a mai rămas nimic, decît pustiu, hîrtoape şi vîrtejuri. Pune jos lingura, fiule, cîtă vreme tatăl tău n-a dus-o pe a lui la gură.

HENRIK
TATĂL
MAMA
VLAD
HENRIK
TATĂL
MAMA
VLAD
HENRIK
VLAD

HENRIK TATĂL
HENRIK
TATĂL

HENRIK TATĂL
HENRIK TATĂL
Crîşma asta ... îmi aminteşte de ceva. Lasă asta, lasă. Nu mai e. Nu. Nimic. Schimbat. Deformat. Ruinat. Denaturat.
Bine, să zicem că au înnebunit. Dar nu au cum să fi înnebunit, pentru că ... ei nu sînt, iar eu visez ... şi cea mai bună dovadă că ei nu sînt, este faptul că pot spune de faţă cu ei că ei nu sînt — ci există doar în capul meu. Tot timpul nu vorbesc decît cu mine însumi. Ce spui? Tot timpul vorbeşti doar cu tine însuţi ?
N-are a face. *(începe să mânlnce.)* Pune jos lingura, fiule, cîtă vreme tatăl tău n-a dus-o pe a lui la gură. Mama, tata — ce chinuitoare sînt asemenea vise — mama, tata, de parcă n-aş avea destule griji. Mama, tata, credeam c-au murit de mult — dar nu numai că n-au murit, ci iată că mi se mai şi arată . . .
Eşti un tînăr animat de sentimente filiale şi nobile, prin urmare cînd mănînci, nu o vei lua înaintea părintelui tău care te-a zămislit. Şi nu mă voi mai înapoia la familia mea. Nu mai am familie. Nu mai sînt fiul lor. *(cu un ton de predică):* Cinstire şi dragoste îi datorează fiul tatălui său, şi din veacul veacurilor, Tatăl este sfînt şi sfinţit în faţa fiului său carele i se închină cu smerenie, de spaima pedepsei veşnice . . . Eu sînt fiul războiului! Şi cine ridică braţul mişelnic asupra tatălui său, acela săvîrşeşte o faptă atît de grozavă, de ticăloasă, de crîncenă, de drăcească şi diavolească, neomenească, încît din generaţie în generaţie, cu ţipăt cumplit şi gemete jalnice, în chinuri şi ruşine, osîndit de Dumnezeu şi de Natură, blestemat, alungat, părăsit, fugărit...

HENRIK
TATĂL HENRIK
VLAD
TATĂL
HENRIK
VLAD
TATĂL HENRIK

Bătrînul ăsta se teme să nu-i tăbăcesc spinarea ... E bună ciorba!
(către Vlad): Ai putea lua la bătaie pe un asemenea tată? Dacă poţi tu, pot şi eu. Dă-mi puţină sare. Şi n-ai avea mustrări de conştiinţă? Dacă aş fi singur, aş avea. Dar cînd eşti în doi, nu mai ai, pentru că unul îl imită pe
celălalt.
Pe vremuri îmi plăcea ciorba de burtă. *(lui Vlad):* Ha, ha, ha, că bine zici. Cu vorbele astea mă convingi, ha, ha, ha, da, chiar aşa! Dar nu despre asta e vorba *(cu o nelinişte crescîndă)* Nu, nu despre asta e vorba, ci despre altceva. La naiba, nu ştiu cum şi ce fel este, dar e o poveste grozav de obositoare, pentru că e întortocheată, mă înţelegi? pecetluită, încătuşată şi mascată . . . dar mi se pare că mai este aici cineva în afară de noi, am să privesc, mă lămuresc şi mă dumiresc . . . *(îndreaptă lumina lămpii spre partea din spate a încăperii; apare Mania, adormită pe un scaun.)* Fata asta cine e? E . . . o fată de serviciu. De serviciu?
O servitoare... o slujnică, o slugă. Mania, adă resturile de mîncare şi mezelurile de pisică de pe fereastră . . . *(Tatăl se scarpină.)* Iar te mănîncă?
A propos, deoarece stăm şi sporovăim aşa despre toate . . . Cunoscuţii noştri mai sînt în viaţă?
Unii dintre ei.
Dar ,spuneţi-mi, tare aş fi curios să aflu . .. ce s-a întîmplat cu Mania, trebuie s-o ştiţi. Cu Mania, fiica doctorului Piglowski, venea pe aici... în vacanţă . . . Mă întîlneam cu ea aici . . .
TATĂL Mezelurile nu-s acolo.
MAMA Le-o fi şparlit careva.

MANIA *(se apropie):* Nu-s pe fereastră.
MAMA
HENRIK
MAMA
HENRIK
TATĂL HENRIK
303
MAMA
HENRIK MANIA TATĂL MAMA TATĂL MAMA TATĂL MAMA TATĂL MAMA TATĂL
HENRIK VLAD
HENRIK VLAD
HENRIK

VLAD

HENRIK

VLAD

HENRIK

•
Mania .
Du-te de vezi în săliţă, dar nu tîndăli c-o
păţeşti. Mai înainte spală vasele.
Cum te cheamă?
Mania.
(pe un ton ambiguu): Mania.
(idem): Mania.
E o fată de serviciu, Henrik.
Am tocmit-o ... ca fată la toate.
E o fată bună la toate.
îi serveşte pe oaspeţi.
Serveşte la diferite servicii
Mania.
Mania.
(lui Vlad în şoaptă cu tristeţe): Tu ce crezi?
(încet şi stînjenit): Ştiu şi eu ... Ştiu şi eu. . .
(lui Vlad): Iar eu ştiu sigur!
(lui Henrik): Dacă e ea, de ce nu spune . . .
Doar nu ne-a uitat. . . Vorbeşte-i tu.
Ba nu!
Cum să-i vorbesc şi ce să-i spun
Cînd nu mai este
Ci doar a fost. . .
Nu are nici un rost!
Un tată am avut, om venerabil, şi o mamă,
Ba chiar şi o logodnică, iar acum
Tatăl meu închis e parcă într-un turn,
Mama e . . . rătăcită

Iar logodnica de-o slujnică e înghiţită.
Oprimată şi asasinată de-o slujnică, pentru întotdeauna
încarcerată într-o slujnică ... ce porcărie,
Ce josnicie, ce mişelie şi totuşi, iată
Că mie nici nu-mi pasă. Cu cîtă uşurinţă
Spun: îmi e totuna.
(uşor): Şi mie tot aşa.
(uşor): Nu ştiu deloc
Cum să mă port
Cu o logodnică
Devenită slujnică, fată la toate . . .
Nu-i mare lucru!
Nu-i mare lucru!
Că bine zici: în tot ce s-a petrecut
Acesta-i doar un amănunt.

VLAD HENRIK
VLAD
HENRIK
VLAD
MAMA
TATĂL
VLAD
HENRIK
TOŢI
HENRIK
VLAD HENRIK
MAMA
TATĂL VLAD
Un amănunt;
Milioane de fete au păţit la fel.
Chiar aşa.
Milioane de logodnici sînt
La fel ca mine, în aceeaşi situaţie.
în lumea toată.
La Roma ca şi la Varşovia.
La Paris ca şi la Londra.
La Miinchen ca şi la Barcelona.
La Belgrad ca şi la Cracovia.
La Neapole şi la Veneţia.
Păi atunci ce mai stăm, hai să dansăm!
(într-o doară): Hai să dansăm!
Fiul acasă s-a-napoiat
Nimic din ce-a fost n-a mai aflat.
Casa nu-i casă, fiul nu-i fiu,
Toate s-au dus. E prea tîrziu!
Lăsaţi amintirile, n-au nici un rost.
Daţi-i-nainte. Uitaţi tot ce-a fost!
(Tăcere.)
Aici am stat cu ea, şi stau din nou acum. Dar la ce bun, cînd totul s-a sfîrşit, s-a isprăvit. S-a preschimbat în altceva, iar mîine va fi iar altceva. Să te repeţi nu merită.
(Tăcere.)

Să te repeţi nu merită.
(pe un ton romantic):
Vezi acest scaun? Aici cu ea am stat
în acea seară de neuitat. Mama aici

Şedea, iar tatăl meu şedea colea.
La fel atunci cu toţii am stat
în seara aceea de neuitat.
Ultima seară. Vă amintiţi?
îmi amintesc, vai! nu am uitat acea seară de neuitat, ultima oară, cînd aici şedeam la cină şi lapte acru beam . . .
Eu şedeam aici.
Iar eu aici, pe acest scaun şedeam, priveam pe fereastră afară şi ziceam: vai ce de-a muşte!
Acum mi le-amintesc pe toate!
304
305
HENRIK Iar eu aici *(se aşazâ)* ... şi ungeam untul pe tartine. Ea şedea aici, lîngă mine, şi ungea untul pe tartine. *(Lui Vlad.)* De ce nu stai?
Stai jos! Ungeam untul pe tartine
Şi am spus: vecina
Stăruie să-i dăm seringa.
Vă amintiţi cine ce-a spus în continuare?
Eu parcă am spus ceva, dar am uitat ce.
Tu n-ai memorie, dar eu ştiu. . . Mda, ai spus aşa: «mîneca». . . nimic alta decît «mîneca», deoarece el a atins cu braţul salatiera.
Exact, exact, pe onoarea mea, am spus « mîneca »
Ai o memorie nemaipomenită!
Eu atunci am bătut darabana cu degetele în masă şi am spus: « peste trei luni ne cununăm ».
Aşa a vorbit, aceste vorbe le-a rostit băitaul meu, mîndreţea mea, iar eu am pus jos ceaşca şi am grăit: ce spui, Henrik? Ce-ai zis? V-aţi şi logodit ? Ba nu, mai întîi ţi-am cerut zahărul: «Dă-mi zaharniţa».
Da, da. Iar eu am zis: «să le fie de bine. Nu plînge, mamă, mai degrabă dă-ne ceva de băut. Sînteţi cam tinerei, dar fie». Iar ea, ce s-a mai fîstîcit. A roşit ca o floare de mac de ruşine.
Atunci şi ea a dat să spună ceva . ..
A dat să spună, dar n-a mai spus,
Şi cununia noastră ... s-a dus.
S-a isprăvit cu ea. S-a zis.
Iar ea nici să se apropie nu vrea
Stă după sobă pitită şi
Nici nu-mi vorbeşte, mîhnită.
Stingher mă lasă, pustiu,
Iar de-i aşa, hai, nu staţi
Tot înainte îi daţi! TOŢI *(cu excepţia Maniei):* înainte! TATĂL Fir-ar să fie, dracu s-o ia! HENRIK *(lui Vlad):* Pricepi? Nu-i nimic de făcut. E o netoată de slujnică. VLAD Păi dacă-i slujnică e slujnică. HENRIK Bineînţeles că dacă-i slujnică e slujnică. VLAD Nu-i rău deloc, ba-i chiar drăguţă.
366
TATĂL MAMA
TATĂL

HENRIK
MAMA
TATĂL
MAMA HENRIK

HENRIK VLAD
HENRIK VLAD
TATĂL

MAMA TATĂL MAMA TATĂL
MAMA TATĂL
BEŢIVUL
TATĂL
BEŢIVUL
TATĂL
HENRIK
TATĂL
BEŢIVUL
HENRIK
BEŢIVUL
HENRIK
TATĂL
BEŢIVUL
HENRIK
VLAD
MAMA
TATĂL
BEŢIVUL
TATĂL
HENRIK

De drăguţă, e drăguţă. O fi dormind aici? Aicea doarme?
(glumeţ): Aş bea un ceai... *(spre Mania)* Psst!
Ce-i cu acest psst ? Ia vezi! Nu admit nici un fel de... psst! Dacă cineva are nevoie de ceva să mi-o spună mie. Nu admit necuviinţele, aici nu-i crîşmă... aţi văzut ? I-a şi apucat! Mare necaz cu aceşti vagabonzi, cu aceşti coate-goale, toţi vor s-o pipăie, oricare vrea s-o pipăie, mereu, întruna şi necontenit s-o mîngîie, s-o înghesuie, s-o pipăie, şi de aici ne alegem cu scandal. . . *(ţipă)* Nu vreau scandal.
(cu glas ţipător): Ignaţiu! Vă rog frumos, fără scandal. Potoleşte-te, Ignaţiu.
Nu admit nici o porcărie cu această poarcă porcoasă de porc porcos. Uite la el, cum salivează! Porc, porc, porc.
(Intră- împleticindu-se un Beţiv.)
Mania, porc.
Poftim afară.
Mania, dă-mi friptură de porc.
îţi aduc eu.
(stînd de partea cealaltă, amuzat): Mania porc.
(fuge în direcţia lui): îţi aduc eu.
Mania, să-mi aduci nişte porc.
(cu înverşunare): Mania, poarca.
Porc, din porc.
Porcărie.
Isuse. Sfîntă Fecioară.
Porc!
(azvîrle în spaţiu): Porc.
Porc.
(aparte): Ce chin cu această porcărie.
(Beţivului): Ieşi afară!
O sticlă de amărui.

(lui Henrik): Ieşi afară!
O sticlă de amărui.
307
BEŢIVU
L
HENRIK
TATĂL
BEŢIVU
L
HENRIK
VLAD
BEŢIVII
TATĂL
BEŢIVII
HENRIK BEŢIVII
TATĂL BEŢIVUL
TATĂL BEŢIVUL
HENRIK
TATĂL
BEŢIVUL BEŢIVII HENRIK
BEŢIVUL

(mai tare): O sticlă de amărui. *(mai tare):* O sticlă de amărui. O Isuse. Sfîntă Fecioară. O sticlă de porc amărui. O sticlă de porc amărui. O sticlă de porc amărui.
(Intră mai mulţi Beţivi.)
Ehehei, ehehei!
Domnilor, vă rog, fiţi mai înţelegători,
E noapte, e tîrziu. Mania, încuie uşa.
(luînd loc la masă):
Rachiu, pileală,
Votcă, udeală,
Aghesmuială.
Cîrnaţi, friptură, afumătură,
Mania: friptură de porc.
Mania, şi castraveţi muraţi
Mania, să vie cîrnaţii afumaţi.
(aparte): Mania, să vie cîrnaţii afumaţi.
Gică mică, o ulcică
De vin roş a deşertat,
Şi-o fetică, fără frică,
Pe guriţă a sărutat!
Ehehei! Ehehei!
(către Mania): Nu le da nimic.
Mania, fă-te-ncoa, să-ţi zic ceva la ureche . . .
Nu te du.
Tacă-ţi gura, eu o chem pe ospătăriţă, ea n-are dreptul să mă refuze, ciugulite-ar ciorile şi mîncate-ar nevoile, mă auzi, moşule, că dacă te pui cu mine, odată îmi iau avînt şi te izbesc la mir.
(aparte): La mir.
Acuşica, acuşica. Ne iertaţi. Mania, adu la masă.

(îl priveşte lung): Moare de frică.
(constată): Moare de frică.
(aparte): Moare de frică.
Tăcere . . .
în rînduri v-aliniaţi.
înainte, marş! Un, doi, un doi.
(Marş militar dezlănţuit.)
308
BEŢIVII Gică mică, o ulcică
De vin roş a deşertat; Şi-o fetică, fără frică, Pe guriţă a sărutat Ehehei'.'Ehehei!
BEŢIVII
AL DOILEA BEŢIV AL TREILEA BEŢIV BEŢIVUL
BEŢIVII BEŢIVUL
BEŢIVII BEŢIVUL
HENRIK
BEŢIVUL
MAMA
BEŢIVII BEŢIVUL

BEŢIVII BEŢIVUL
BEŢIVUL
BEŢIVII
BEŢIVUL HENRIK
BEŢIVUL
(Se opresc în faţa Tatălui.)
Tace. . . porcul. Moare de frică, îi ţîţîie inima de frică, a intrat groaza în el, blestematul. *(lugubru):* Tremură de frică. Dîrdîie de frică.
Dacă dîrdîie numa cînd dă cu ochii cu mine, am să-1 pocnesc. Nu-i aşa, domnişoară Mania? Loveşte-1. Burduşeşte-1.
Am să-1 lovesc, am să-1 pocnesc, am să-1 cotonogesc. Loveşte-1, stîlceşte-1. Am să-1 lovesc. Loveşte-1, stîlceşte-1 Am să-1 lovesc.
(cu o voce îngrozită): Ignaţiu, or să te lovească, or să te stîlcească în bătăaie. Hai să-1 lovim. Hai să-1 pocnim.
(Se apropie de Tată.)
Loveşte-1.
Am să-1 pocnesc.
(Tăcere.)
Dar-ar dracii în nădragii lui! Ce l-aş mai bate, dar nu se poate. Are o faţă prea nemişcată, iar dacă-i nemişcată, se ţine într-un fir de aţă. *(Către Mania)* Mania, vino încoace! Şi-apoi podeaua e prea lată. *(sumbru):* Are o faţă nemişcată. *(Către Maniaj* Mania, vino încoace. ... Şi peste toate, s-a făcut şi linişte . . . *(tare, către el însuşi):* Aşa e, într-adevăr s-a făcut linişte . . . Ehehei, ehehei!
(Muzică de marş pe un ritm îndrăcit.) *309*
BEŢIVII Gică mică o ulcică
De vin roş a deşertat Şi-o fetică, fără frică, Pe guriţă a sărutat. Ehehei, ehehei. Loveşte-1!
BEŢIVUL AL DOILEA BEŢIV

Pocneşte-1. HENRIK *(către el însuşi):* Oare cînd are să ia totul sfîrşit ?
BEŢIVUL Acuşica.
HENRIK *(către Beţiv):* Ce se vede dincolo de fereastră ? BEŢIVUL Acolo sînt cîmpuri întinse.
(Beţivii se apropie de Tată.)
BEŢIVUL Mai întîi îi trag una peste faţă, după aia, odată mă reped îl scuip, îl pocnesc, îl betegesc, îl fac chisăliţă, că mie nu mi-e frică. Mania . . . Dar . .. Obrazul lui de-i neclintit îndîrjit şi încremenit Degeaba-ncerc şi mă agit Obrazul lui de-i neclintit. Are o fată cît o casă.

BEŢIVUL AL DOILEA BEŢIV

Are o mutră ca de popă!
(Tăcere.)

AL PATRULEA BEŢIV
(într-o doară): Ietete, o muscă pe nas îi şede. BEŢIVUL Şi ce dacă?
AL PATRULEA BEŢIV
De ce nu-1 loveşti să alungi musca? De ce
rabzi musca? N-am dreptate, domnişoară
Mania ? BEŢIVUL O muscă, fir-ar ea să fie! O muscă, bătu-ar
s-o bată! O muscă, lovi-o-ar s-o lovească. TATĂL *(foarte încet):* Nu cumva să îndrăzneşti! HENRIK *(aparte, dramatic):* A vorbit! TATĂL *(încet):* N-am să suport, deci nu încerca,
N-am să suport,
Nu voi răbda,
N-am să rabd, căci nu pot răbda,
N-am să admit,

Şi de nu permit...
Nu ştiu ce . . nu ştiu ce
Se va întîmpla!
BEŢIVUL *(confidenţial):* Mania dragă, am sa-1 pocnesc! BEŢIVII *(confidenţial):* Loveşte-1, loveşte-1. TATĂL *(ţipînd) :*
Porcilor!
E vai de voi de v-apropiaţi
De m-o atinge careva
Ceva cumplit se va-ntîmpla
Precum vă zic.
Plîns, nenorociri, torturi
Lumea toată din încheieturi
Cu trosnet se va despica
Şi iadul îşi va revărsa ororile.
Pentru că pe mine, pe mine, nu e voie, nu
e voie să mă atingă nimeni, eu sînt intangibil,
sînt intangibil, intangibil şi am să vă blestem! BEŢIVII Ietete bre, c-o fi vreun rege! BEŢIVUL Halal să-i fie, ce mai rege!
Iar eu îl voi atinge, zău
Cu acest deşt' al meu:
Nu-i aşa, domnişoară Mania?
TATĂL *(fugind):* Pleacă, altminteri am să te blestem! HENRIK *(brusc):* Staţi! Staţi pe loc!
(Scena încremeneşte.)
HENRIK Nu ştiu deloc, cum să mă comport. . . *(lui Vlad)* Dar s-ar părea că trebuie să mă comport
cumva. *(Cu părere de rău)* Iartă-mă că-ţi
vorbesc atît de artificial. Dar tot ce se petrece
aici este artificial. VLAD *(cu un ton proaspăt, provocator):*
Ce mare lucru!
Ce-ţi pasă că-i totul artificial
Cînd tu eşti natural! HENRIK Sînt natural şi natural eu vreau să fiu!
Iar nu solemn! Dar cum
Solemn să nu fiu aş putea
Cînd glasul meu răsună aşa?
(Tăcere.)
O, tăcere cumplită!

E-atîta linişte încît, parc-o aud sunînd în mine

Şi cînd vorbesc ciudat îmi pare
Să-mi aud gîndul rostit cu voce tare.
Dar şi dacă aş tăcea
Tăcerea-mi la fel de straniu ar suna.
Prin urmare, ce să fac?
Să zicem că m-aş aşeza
... Pe acest scaun.

(Se aşasă.)

... şi m-aş apuca Să rîd, să cînt şi să glumesc, Să dau din mîini, să povestesc. Ba nu! E cu neputinţă! Acum, toate Se preschimbă într-un soi de incantaţie . . . Sau aş putea picioarele să mi le întind Pe masă şi o ţigară să aprind zicînd: Ce-mi pasă că pe tatăl meu ei îl lovesc şi logodnica mi-o necinstesc? Nu e bine să exagerezi şi nici să hiperbolizezi. Unul în plus sau unul mai puţin, şi ce-i de nu li se cuvin asemenea suferinţe? N-or să le poată îndura,, credeţi? Iată, eu pot să le suport. îndur că el nu poate îndura ... al meu părinte! Un tată, un părinte ce-i altceva decît un om obişnuit, la fel cu ceilalţi inşi obişnuiţi, cum sîntem toţi. Toate acestea de le-aş spune răspicat, ele s-ar preschimba şi ar suna solemn ca o DECLARAŢIE. Ca o piatră care cade în tăcere aşa cum pică în apă. Ştiu şi de ce! Pentru că voi nu sînteţi aici de faţă, iar eu sînt singur, singur de tot! Dacă sînt singur şi vorbesc, deci Nimănui nu m-adresez, Nu pot fi decît artificial. Ce să fac? Să stau? Nu. Să mă plimb? N-ar avea nici un rost.

Să mă comport de parcă n-aş avea cu toate acestea nimic comun, iar nu se poate. Oare ce se face în asemenea împrejurări? Să îngenunchez? îmi dă prin gînd să-ngenunchez! Fireşte, ar fi ceva cam fără noimă... şi totuşi ceva îmi dă ghies să îngenunchez.

(Îngenunchează mai într-o parte.)

TATĂL
MAMA
BEŢIVUL
VLAD
HENRIK

BEŢIVUL

MAMA

BEŢIVII

HENRIK

BEŢIVII

TATĂL

DEMNITARII

HENRIK

TATĂL

HENRIK

TATĂL

DEMNITARII

TATĂL

Iartă-mă şi în genunchi, într-o linişte deplină şi nu pentru mine ci pentru ei, ba nu pentru ei, e totuşi pentru mine, de parc-aş fi un preot... un preot a ce anume? Nu se ştie bine!
Nu se ştie bine! A ce anume! Nimeni nu e! Nu e nimeni aci.

Ei şi! în faţa lui m-am prosternat. încercaţi acum să înlăturaţi a mea prosternare, s-o evitaţi, or s-o eliminaţi. *(Adresîndu-se Beţivului):* Loveşte-1! Eu stau în faţa lui îngenuncheat. Regele! Regele! Regele, Regele! Cum adică — Regele ? *(beţi turtă):* Regele, fiindcă e Regele.

(Strigătele: Regele, regele, cresc într-un ritm accelerat. Intră Demnitarii.)

HENRIK TATĂL

Henrik, ooo Henrik!
Henrik.
O, Henrik *(se ridică).*
Fiule, îţi mulţumesc,
Omagiul tău îl primesc, iar îl primesc
Nu mă mai satur să-1 primesc . . . *(Sincer)*
Tare mai eram însetat de onoruri.
Ce-i cu mascarada asta?

(Tăcere.)

(cu greutate, învingîndu-şi reticenţa): Demnitari! Rege, o Rege!
Demnitari ai demnităţii mele! Binevoiţi a vă închina cu o smerită închinăciune princi. . . Principelui, fiului meu, Principele Henrik, care s-a înapoiat dintr-un război îndepărtat.
Ce-i cu aiureala asta?
(cu greu): Ajutor, ajutor! Isuse, Maică Preacurată, îngeri din ceruri, ajutaţi-mă. Iată-1 pe fiul meu, sămînţa mea, stirpea şi urmaşul meu carele adineaori m-a izbăvit.

DEMNITARI
I TATĂL

MAMA
HENRI
K
TATĂL

HENRI
K
MAMA
TATĂL
HENRIK

TATĂL

HENRIK
TATĂL
HENRIK

TATĂL

De porcul porcin ce-n a sa haină pornire Şi netrebnică beţie, cu pizmaşă îndîrjire S-a năpustit asupra mea şi a persoanei mele Intangibile, vrînd să mă atingă «cu deştu i pe mine! Pe mine! Persoana mea intangibilă, pe care nimeni n-o poate atinge pentru că nu e permis . . . e interzis. Nimeni!

O, Isuse!
Dar de-acu s-a zic cu «atinsu», s-a zis cu grozăvim, cu îngîmfatu şi cu scuipatu, pentru că e Henrik, o! Henrik! *(triumfător):* Henrik al meu! O, Henrik!
Devine, tot mai stupid, Din ce în ce!
îngenunchează, Henrik, în genunchi! Pentru ce?
(înspâimîntător): în genunchi, Henrik! în genunchi, în genunchi, am să îngenunchez şi eu. Să îngenuncheze toţi. *(Se lasă în genunchi, la fel şi Demnitarii).* N-o să stau în picioare doar eu, singur . . . *(Se uită suspicios în jur şi îngenunchează.)* Naiba ştie ce se petrece aici. *(Observă că a îngenuncheat chiar în faţa tatălui său.)* Eu stau în genunchi în faţa lui şi el în faţa mea. Curată maimuţăreală. Măscărici. *(Cu o furie crescîndâ.)* E dezgustător!
Eu nu în partea asta vream. *(îngenunchează cu spatele la Henrik.)* Eu în faţa Domnului Dumnezeu. Eu Lui mă închin şi Preasfintei Treimi şi Lui mă supun, cerîndu-i milă şi îndurare ... O, Henrik, Henrik... în El aflăm ocrotire, El ne apără şi ne oblăduieşte . . . Tată meu Eu îţi sînt fiul Tu mi-eşti Tatăl... Uite că se roagă! Tu eşti Regele meu!
Acum nu pot să mă ridic în picioare pentru că nu se cade.
Mă leg, Părintele meu, Regele meu, să-ţi dărui Dragoste şi Cinstire.

HENRIK
TATĂL
HENRIK
TATĂL HENRIK
TATĂL HENRIK
TATĂL
HENRIK TATĂL MAMA HENRIK TATĂL MAMA
DEMNITARUL MAMA
DEMNITARUL HENRIK
TATĂL
DEMNITARII TATĂL
Face legămînt în faţa lui Dumnezeu, dar e ca şi cum eu m-aş lega faţă de el. *(Tare)* Mi s-a urît *(se ridică).*
Henrik, Henrik. Tatăl meu carele ... eu sînt cu tine, nu te voi părăsi, Părinte ale meu, iar Tu, în schimb, ai să mi-o dai îndărăt pe fata mea, dragostea mea, amin, amin, amin.. . ca totul să se facă... să se petreacă . . . după cuviinţă, aşa cum se cuvine . . . Ce tot îndrugă ? Vorbeşte în şoaptă cu Dumnezeu sau îmi şopteşte mie la ureche? Logodnica mea îndărăt mi-o vei da. Logodnica mea îndărăt mi-o vei da? Şi mă vei cununa! Mă vei cununa?
îmi vei hărăzi o cununie cuviincioasă, o cununie cinstită cum au fost toate întotdeauna în neamul nostru... La fel ca odinioară. La fel ca în vremurile de altă dată. Ai să mă cununi cu o fecioară curată şi neîntinată, cu iubita mea cinstită şi neprihănită... ai să mă cununi după cuviinţă . . .
(Toţi se scoală încet în picioare.)
O cununie? Cununie! Cununie! O cununie? Cununie. Cununie. Cununie. Cununie. Cununie. O cununie?
(Tatăl şi Mama îl privesc zîmbitori, destinşi, înduioşaţi.)
în numele Tatălui
Şi-al Fiului. Vedeţi
Acea copilă care
Slugă a fi şi a se numi
Pare? Slugă de crîşmă.
O vedem, Sire.
(cu violenţă, vrînd parcă să-şi impună părerea):
Nu-i tîrfă

Şi nici slugă nu-i. E o copilă
De neam, castă şi sfielnică,
Răpită de aceşti derbedei, de aceşti
Pui de lele pîngărită,
Siluită şi mînjită, ptiu! Spre batjocura lumii
Şi ocara lui Dumnezeu.
Trăzni-i-ar. Porcii!
Dar ea nu-i porc! Oameni buni,
Fie-vă milă! N-aveţi conştiinţă?
Niţică inimă, puţină căinţă!
De aceea vă cer, ordon, poruncesc cu
tărie, odată pentru totdeauna
dispun, către toţi cei de faţă vă spun că:
O înalţ la vechea ei demnitate
Şi cer să fie respectată aşa
Precum mă cinstiţi pe mine şi Preasfînta
Fecioară, cea fără de prihană,
în numele Tatălui şi al Fiului! HENRIK *(către Vlad):* E doar un vis, nimic altceva
decît un vis ... poate niţeluş cam naiv, dar
puţin îmi pasă. VLAD Fireşte. Ce-ţi pasă că-i doar un vis, dacă îţi
face plăcere. HENRIK Plăcere.
(în vremea asta îl înconjoară Tatăl, Mama, Mania şi Demnitarii.)

MAMA Uite cum a roşit.

TATĂL Ha, ha, ha, s-a ruşinat. Hai, lasă Henrik, ridică privirile, ridică privirile.

HENRIK De ce? TATĂL Pentru că mîine are loc cununia . . .

HENRIK Dar eu nu pricep . . .

TATĂL *(aparte):* Ssst. Că doar n-ai să te destrăbălezi cu o tîrfă într-o cocină, cînd poţi să te însori cu o fată cuminte ... în familia noastră întotdeauna au fost căsătorii cuviincioase. Eu cu maică-ta m-am cununat cinstit, tot astfel se cade să faci şi tu... Ai să vezi, Henrik, toate vor fi bune . . . *(cu glas tare):* îţi mulţumesc, fiule, pentru dragostea ce mi-o arăţi ... în curînd se va oficia cununia voastră şi astfel bucuria mea şi a mamei tale, soţia mea, va fi

deplină, iar cele ce au fost cîndva, acum sînt uitate, s-au risipit, au pierit, nici c-au fost, nici nu sînt, nici. . . MAMA *(cu glas foarte tare):* Aleluia!

(Muzica intonează un marş de nuntă. Tatăl cu Mama, Henrik cu Mania, Vlad şi Curtenii străbat scena cu un alai solemn şi înduioşat.)

HENRIK *(foarte tare):*

Decît acest alai de umbre înşelătoare Un mai ridicol marş văzut-aţi oare? Şi totuşi mi-e făptura scăldată în lumină Cînd el spre fata ce-am iubit mă-ndrumă.

(Adresîndu-se tuturor.)

MAMA TATĂL

Iertare vă cer tuturor,
Eu sînt. . . versificator!
După atîta chin şi suferinţă
Inima de mamă în sfîrşit, se bucură.
în ritmul muzicii înaintează
Perechi, perechi, ca la un bal cîndva.
Nu vă opriţi! Cel-de-Sus ne priveghează,
Urmaţi-mă, veniţi cu toţii tot aşa!
Tot înainte, haide, ţineţi pasul,
Cu avînt şi graţie vă mişcaţi,
Loviţi şi biruiţi-i fără preget!
Nu vă lăsaţi. înaintaţi. înaintaţi!
(îl zăreşte pe Beţiv.)

BEŢIVUL
TATĂL
BEŢIVUL
TATĂL
BEŢIVUL
TATĂL
Staţi! Staţi. Aici e, iată-1!
Prindeţi-1, arestaţi-1, la temniţă cu el.
După gratii, în fundul ocnei
Să zacă acest mişel!
Am să te...
(cu violenţă): Am să te ...
Tu ... pe mine ?
Am să te ating cu deştu . . .
Nu-i aşa, domnişoară Mania?
Porcule!
Porcule!
Porcule!

(Către Mania)
317

HENRIK

Actul II

DEMNITARUL 1 DEMNITARUL 2
DEMNITARUL 3 DEMNITARUL 4
DEMNITARUL 5 DEMNITARUL 6
HENRIK TATĂL
HENRIK TATĂL
O sală mare în penumbră.
(sprijinit de o coloană): Să poţi desluşi înţelesul visului. . .
(în întunecime trec perechi Demnitarii şi urcă pe scară spre un podium care se pierde în beznă.)
Ea slujea ca slugă la slujit.
Iar regele-i crîşmar de crîşmă crîşmărit şi tangibil.
Cununia se va oficia numaidecît. Cununia? E o farsă.
(Trec.)
Mai ne prostim mult exhibîndu-ne prostia spre batjocura slugii slugarnice?
Iar Beţivul a scăpat şi bîntuie prin împrejurimi.
(Trec. Se apropie Tatăl.)

Iată-1 pe Tata.
Eu sînt, Henrik... Ne pregătim de nuntă.
Acuşi îţi rînduiesc o cununie de ai să te miri
şi tu ... *(Arată cu degetul spre întunericul din fund.)* Acolo ne gătim de cununie. Dar să te ţii dîrz.
Ce fel de cununie, cine are s-o oficieze, unde şi cum?
Cine? Episcopul. L-am pofitit pe episcop, ca totul să se petreacă după rînduială, le-am chibzuit eu bine pe toate, dar ţine-te tare, Henrik, ţine-te tare... nu cumva s-o zbîrceşti şi cununia să se ducă pe copcă. Ţine minte că e vorba nu numai de tatăl tău, dar şi de iubita ta ...
HENRIK *(vorbind singur):* Cîteodată mi se par toate cu tîlc şi cîteodată că...
TATĂL Ssst, Henrik, vezi să nu mă trădezi, că de trădători nu ducem lipsă pe aci. Nu mă face de rîsul lumii, Henrik, te rog, fiindcă pe aici bîntuie trădarea . . . trădarea . . . trădarea . . . *(Se îndepărtează si urcă pe dodium.)*
HENRIK Nu-mi cunosc propriile mele sentimente.
(Lumină. Pe estradă apare Tatăl, înconjurat de Consilieri si de Curteni. Chipurile curtenilor sînt expresive pînă la caricatură, înţelepte, batjocoritoare. Costume somptuoase dar asemănătoare cu ale unor măscărici.)
HENRIK Ce forţă! *(Înaintează pînă în faţa tronului.)*
Iată-mă! TATĂL Henrik.
CONSILIERII ŞI CURTEA
O, Henrik! HENRIK O! Henrik! TATĂL Fiule, trecem la oficierea
Cununiei tale. Peste o clipă Cortegiul virginal o va aduce pe fecioara Cu care te vei însoţi Amin!
Amin!
MAMA *(cu ardoare):* Amin. CANCELARUL *(cu înţelepciune şi respectabil):* Amin.' Iată o declaraţie însemnată şi înălţătoare.
DEMNITARUL-TRĂDĂTOR *(aparte):* Amin.
E o declaraţie prostească şi caraghioasă. TATĂL *(ca şi cum s-ar teme):* Spun
Că va fi oficiată numaidecît. Trebuie să fie oficiată pentru că aşa am poruncit, aşa am declarat. . .
Iar dacă cineva ar vrea să împiedice oficierea. . . Afară cu el, afară cu voi, clinilor, ticăloşilor, afară.
O, după cum ştiţi, domnilor consilieri, nu lipsesc
Beţivii, porcii porcăiţi şi bălăcăriţi
Care m-au mai atacat şi au încercat

Să aducă atingere Persoanei mele!
CONSILIUL ŞI CURTEA
O, Doamne Isuse! REGELE Cu toate că eu sînt Rege.
CONSILIUL ŞI CURTEA
O, Doamne Isuse.
TATĂL Deşi sînt intangibil. CONSILIUL ŞI CURTEA
O, pe rănile lui Cristos.

TATĂL *(cu efort):* Vai şi amar, un cumplit sacrilegiu şi o îngrozitoare blasfemie, de neiertat şi de nesuportat, şi pe deasupra se pare că porcul acela de beţivan porcesc s-a smuls din lanţuri şi a luat-o la sănătoasa, pentru că străjile s-au îmbătat. . . Cancelarule al Cancelariei mele, dă ordin să închidă poarta şi străjile să stea de strajă, pentru că nu se ştie ce se poate întîmpla cînd ai de-a face cu beţivi. Vai cum mă mănîncă. Dă poruncă să zăvorască poarta. DEMNITARUL-TRĂDĂTOR *(cu neruşinare):*
Ha, ha, ha, asta nu se poate. Ha, ha, ha! TRĂDĂTORII Ha, ha, ha!
TATĂL De ce nu s-ar putea?
DEMNITARUL-TRĂDĂROR
Iartă-ma, Prealuminate, iartă-mă, dar asta nu se poate. Nu poţi zăvori poarta în faţa oricărui beţivan, pentru că asta ar însemna că înălţimea Ta se teme de fitecine, iar acest gînd e de negîndit, întrucît ar dăuna majestăţii înălţimii Tale, iar înălţimea Ta nu poţi dăuna majestăţii înălţimii Tale . . .
TRĂDĂTORII Bine zis. TATĂL Cum, cum?
Am spus doar aşa, pentru că porcul ăsta de beţivan şi-a luat nasul la purtare . . . dar dacă nu se poate, nu se poate. Porcilor, numai să nu-ntreceţi măsura . . . Ştiu eu bine ce puneţi la cale.
Nu am nevoie de asemenea tertipuri Pentru că ceremonia atît va fi de strălucită, Demnă, maiestuoasă şi cinstită,
încît împotriva splendidei sale maiestăţi. Nici un derbedeu nu va cuteza Mîna a o ridica. Sunaţi din trîmbiţi, sunaţi, Căci fiul meu, spre slava Tatălui său, Se va căsători şi burlăcia o va părăsi, în baza înaltului meu act regal Cel mai de seamă act statal. înainte, înainte, Daţi-i tot înainte.
CONSILIUL şi CURTEA *(se ridică mînioşi):* înainte, înainte Daţi-i tot înainte!
TATĂL Staţi, aşteptaţi, mai înainte trebuie să chibzuim cum să facem ca să izbîndim. Mă mănîncă. Auzi, Cancelarule al cancelariei mele, scarpină-mă. . . Unde-i mantaua de ceremonie ? îmbră-caţi-1 pe fiul meu cu mantaua de ceremonie, cu pălăria de mare principe şi încingeţi-1 cu spada cea sfîntă.
DEMNITARUL 2
Amin.
DEMNITARUL 3
Bine gîndit.
DEMNITARUL-TRĂDĂTOR
(aparte): Ce mai prostie în pălărie!
DEMNITARUL 2
Acest tînăr nobil astfel îmbrăcat va arăta mîndru şi plin de fală.
DEMNITARUL-TRĂDĂTOR
Ba va arăta comic şi prosteşte, dar asta îl priveşte.
(Pauză.)

Să pun astea pe mine? *(Vlad îi întinde hainele.)* A, tu erai? Da, eu sînt.
Cine eşti, vreau să zic, ce eşti? *(cu stîngăcie, parcă ruşinat):* Am fost repartizat în slujba ta, princi . . . principe . . . HENRIK Nu pot vorbi cu tine. Mă simt stînjenit . . . sînt stînjenit . . . Dă-mi pălăria.
Arăt ciudat, nu-i aşa? VLAD Aşa şi aşa!
HENRIK
VLAD
HENRIK
VLAD
320
321
HEKRIK încinge-mă cu sfînta spadă. E o farsă dar nu-mi pasă. Important e c-o să-mi fie soaţă.
(Dialogul acesta aparte devine evident şi se poartă cu glas tare de parcă amîndoi ar fi uitat de prezenţa Regelui şi a Curţii.)
VLAD Bineînţeles că nu-ţi pasă.
Important e c-o să-ţi fie soaţă. HENRIK împrejurărilor eu mă supun, dar
Să nu-ţi închipui cumva
Că iau în serios astă dandana.
Sînt curios ce o să iasă,
Şi de nimic alta nu-mi pasă, dacă
Mă pot distra. VLAD Fireşte.
Mai plăcut e să te veseleşti
Decît să te plictiseşti. . . HENRIK Aşa e.
(îmbrăcat cu costumul său de ceremonie, se răsuceşte în

direcţia Regelui. Trădătorii îşi bat joc, îi aruncă vorbe jignitoare.)

TRĂDĂTORUL 1
Paiaţă.

TRĂDĂTORUL 2

Măscărici.
TRĂDĂTORUL 3
Smintit.
TATĂL *(cu vulgaritate):* Ssst! Gura! Tăcere! Nu dau cuvîntul nimănui. Dau cuvîntul fiului meu. Să vorbească el. *(Cu spaimă)* Henrik, zii ceva. HENRIK Ce vrei să spun?
TATĂL *(înspăimîntat de-a binelea):* Henrik, vorbeşte odată, dar pentru numele lui Dumnezeu, zii ceva deştept. . . ceva cu miez. Tăcere, porcilor, o să vedeţi voi cum are să vorbească fiul meu, abia atunci o să vă daţi seama unde vă aflaţi şi cu cine staţi de vorbă, vă învaţă el minte. Zii odată, Henrik, dar să fie bine cumpănit ce spui, cu chibzuială ... că altminteri. . . HENRIK Că altminteri, ce?
TATĂL Ei atît aşteaptă!
(Aşteptare.)

L

HENRIK
GRUPA 1
GRUPA 2
HENRIK
TOŢI HENRIK
DEMNITARUL-TRĂDĂTOR " -,,;,.,.
Va vorbi prosteşte fiindcă are o mutră de nătărău.
DEMNITARUL 2 Ba are să rostească vorbe înţelepte. Uite la el ce isteţ pare.
j ',',.. ; *(Aşteptare.)* *.-.)..,• tK .n>>V::*
(încet): '>■'■' ■ • Jt>C j' :- ■
Cu adevărat «c : joj"
Nu ştiu ce să vă spun, dar îndată voi afla Ce-am spus. •" .x ;'"■
Grozavă idee. :';f '* *'f' Tîmpită idee. A_''i_•'Tr_V (:' ■'■■■<■ *"Mo:)*
(pe gînduri): Sînt prost Şi totuşi trebuie să vorbesc cu înţelepciune. Poftim ce mai mărturisire.
' . ■; f
(cu sinceritate) : Cuvîntul meu
Se încarcă de o ciudată forţă Cînd singur eu aicea vă vorbesc. Dar ce pot oare să vă spun? *(Către el însuşi)* Dacă voi vorbi înţelepteşte va fi totuşi prosteşte, pentru că sînt un prost. Iar de voi vorbi prosteşte . . . Nu, Henrik, nu!
(către el însuşi): De nu voi izbuti să mă menţin la înălţimea acestei majestăţi, această majestate se va rostogoli în jos la nivelul farsei mele. Nu sînt în stare să scornesc ceva deştept. Doar gînduri fără noimă în minte îmi răsar şi vorbe la fel de mărginite. . . Staţi. Acum ştiu ce vreau să spun. *(Se adresează tuturor)* Precare îmi sînt vorbele Dar ele se lovesc de voi ca un ecou şi cresc, Sporesc cu demnitatea voastră, Se umplu nu cu autoritatea celui care vorbeşte Ci a celui care ascultă.
Bine zis. .?»'. ■ ;
A cuvîntat cu înţelepciune. ', Vorbesc prosteşte
Dar voi mă ascultaţi cu înţelepciune Şi de aceea iată-mă înţelept.

TATĂL HENRIK
GRUPUL 1 HENRIK
CONSILIUL ŞI CURTEA
înţelepciune! înţelepciune! MAMA Are cap, nu glumă! HENRIK Eu demnitate n-am,
E mult de cînd am irosit-o. Dar
Tatăl meu la o nouă demnitate m-a înălţat
Şi-am devenit astfel mai demn şi mai înţelept
Decît sînt de fapt.
Noua demnitate o primesc şi declar
Că doresc o cununie plină de har
Şi măreţie. Mireasa unde mi-e?
Să vină, haide, să înceapă odată nunta!
CONSILIUL ŞI CURTEA
(se ridică. Cu mînie): Demnitate şi înţelepciune. Să purcedem La cununie. Haide, înainte, tot înainte!
TATĂL *(cu glas tunător):* Fiul meu vi s-a adresat cu neasemuită demnitate şi înaltă înţelepciune. Deschideţi larg porţile şi aduceţi mireasa şi pe Sfinţia-Sa Episcopul, trîmbiţele să sune în chiar inima naturii cu nemaipomenita lor putere spre a-1 înspăimînta şi alunga pe acela care s-ar încumeta a face vreo porcărie, pentru că de porci nu ducem lipsă şi porcii. . . porcii. . .
(Trîmbiţele sună. Intră Mania cu alaiul de fecioare. E îmbrăcată cu mare splendoare. Pe-o a 2-a uşă intră Episcopul Pandolphe cu suita sa.)
TATĂL Henrik.
CONSILIUL ŞI CURTEA
O, Henrik. HENRIK O, Henrik.
TATĂL *(cu vocea gîtuită, de parcă s-ar teme):* începem... în familia noastră au avut loc doar nunţi pline de bună-cuviinţă. Nu plînge, Mamă. *(Către Mania şi Henrik)* Veniţi aici amîndoi. . . aplecaţi capetele. . . *(Tare)* Acum o să vă cununăm, în numele Tatălui şi al Fiului... *(Aparte)* îngenuncheaţi şi trîmbiţele să sune. Druştele să ridice trena rochiei. . . Cancelariile, dă-mi sceptrul şi puneţi-mi pe cap coroana. *(Tare)* în numele Tatălui şi al Fiului *(aparte)* Iar

BEŢIVUL
TATĂL
acum Sfinţia Sa să le lege mîinile cu stola ca
semn că i-a unit şi că s-a săvîrşit cununia
De nezdruncinat,
Atotputernică şi indestructibilă,
Sub puterea majestăţii noastre. Tunaţi trîmbiţe!
Daţi încoace stola sfîntă şi în genunchi.
O, Isuse, sfîntă Fecioară Măria, ajutor, oameni buni,
Aşa să fie. Aşa va fi. Aceasta-i decizia mea,
E voia mea.
DEMNITARUL-TRĂDĂTOR
(tare cu neruşinare): Trădare.
(Vine împleticindu-se Beţivul.)
TATĂL *(prosteşte):* Ei ... ce e?
(Lungă tăcere.)
Cu voia dumneavoastră . . . nimic. Eu doar aşa . . .
(înspăimîntat): Să fie întrebat omul acesta ce caută aici şi să fie dat afară din această sală. BEŢIVUL O sticlă de votcă, un litru, o vişinată şi scrumbie, o VOCE E beat. VOCEA 2 Turtă.
(Rîsete, destindere.)
HENRIK Omul acesta mi-e neştiut şi totuşi îmi pare cunoscut. . .
(Cu o bundeţe solemnă.)
Dar orişicum ar fi,
Nimic din ce se petrece aci
Nu trebuie să-mi rămînă neştiut. . . TATĂL Un beţivan . . .

Afară să-1 daţi,
îl alungaţi, să plece,
Să nu se mai arate.
(se apropie de Beţiv): De unde vii, omule,
şi ce cauţi aici, nu ştii că te afli în faţa înălţimii
Sale Regele? BEŢIVUL Acesta e înălţimea Sa Regele? Sfinte
Dunezeule! TATĂL Hai, du-te odată, du-te.
Ai avut noroc băiete,
Şi l-ai văzut pe Rege.
325

CANCELARUL
CURTEA CANCELARUL
Acum du-te şi te culcă! Domnilor, beţia e o plagă Ce oamenii doboară! Aşa este! Nici vorbă! Ia, ţine de-o votcă! De ce nu pleci odată?

(Cele cîteva replici care urmează trebuie să aibă în ele ceva surd şi mecanic.)

DEMNITARUL-TRĂDĂTOR
De ce nu te cari? BEŢIVUL Fiindcă nu pot.
DEMNITARUL 2
Nu poţi?
BEŢIVUL Nu pot.
DEMNITARUL 3 Şi de ce nu poţi?
BEŢIVUL îmi vine aşa, nu ştiu cum.
CANCELARUL *(către Tată):* S-a ruşinat, sărmanul, şi a încremenit. Nu ştie ce are de făcut. Ha, ha, ha. Ha, ha, ha.
CANCELARUL Ha, ha, ha! *(Arătîndu-i uşa cu degetul)* Cară-te, îţi spun.
(cu admiraţie): Deştu! Ieşi. Deştu! întinde-o! Asta-i un deşt.
CURTEA Ha, ha, un deşt, un deşt. BEŢIVUL *(îşi priveşte degetul):* Nu-i al meu ... Al meu e negricios, prăpădit, de ţăran . . . numai bun să te scobeşti cu el în nas. *(Rîsete,)* Butucănos, de bădăran. E de ruşine să arăţi un deşt ca ăsta unor persoane mai de soi. . . Ieşi. BEŢIVUL M-aş duce eu, dar nu pot fiindcă staţi cu toţii
şi vă holbaţi la deştu meu. DEMNITARUL-TRĂDĂTOR
De ce nu-1 vîri în buzunar ? Ori în ureche, ori în nas! L-aş ascunde eu, dar n-am cum, că toţi se zgîiesc la el. Dacă arăt cu el încotrova *(îl arată pe Henrik, cu nepăsare),* toţi întorc privirile într-acolo.
BEŢIVUL CANCELARUL
BEŢIVUL CANCELARUL
BEŢIVUL
CANCELARUL
GLASURI BEŢIVUL
326
HENRIK *(încet):* Porcule . .. BEŢIVUL *(încet):* Porcule . . .
(Tare.)
Se zgîiesc la el, la deştu ăsta al meu, de parc-ar fi năzdrăvan. Şi cu cît se zgîiesc mai tare, cu atît devine mai năzdrăvan, şi cu cît e mai năzdrăvan, cu atît se zgîiesc mai tare, şi cu cît se zgîiesc mai tare, e mai năzdrăvan... E un deşt năzdrăvan E un deşt puternic, tare. Cum mi l-au mai umflat, Şi dacă acum l-aş atinge pe careva cu deştul meu . . .
TATĂL Taci! BEŢIVUL Fie şi o persoană intangibilă.
TATĂL Taci!

BEŢIVUL (*brutal):* Şi dacă-1 ating, mă şi umflu. TRĂDĂTORII Haide. Dă-i înainte, dă-i înainte!
TATĂL (*ţipă):* Porcule. BEŢIVUL (*ţipă):* Porcule!
TATĂL *(cu mare linişte):* Domnilor, consilieri şi prieteni ai persoanei mele, *(izbucneşte)* ţineţi-mă bine că altminteri îl fac fărîme. *(Inspăimîntat de propria lui izbucnire.)* Izbucnesc şi—1 fărîm. Izbucnesc cu o mînie atît de înspăimîntătoare, încît . . . inspăimîntat de spaimă *(I se face rău.)* Mi-e rău . . .
MAMA Ignaţiu! îi e rău.
CURTEA Regelui îi e rău. Regele e bolnav.
TATĂL (*slăbit imploră)*: Henrik.
CURTEA ŞI CONSILIERUL
(cu putere): O, Henrik! HENRIK O, Henrik
în numele Tatălui şi al Fiului!
(Henrik se apropie de Beţiv al cărui deget domină scena),
Porcule.
BEŢIVUL Porcule. HENRIK (*cu linişte):* Porcule,
Ascunde degetul!
BEŢIVUL (*beat):* Eu nu ştiu nimic! HENRIK Ascunde-1, că altminteri te fac eu să-1 ascunzi cu de-a sila.
327
TRĂDĂTORII
HENRIK
BEŢIVUL
TRĂDĂTORII
HENRIK

BEŢIVUL O sticlă de votcă. HENRIK Ascunde-1, că acuş mă arunc asupra ta şi te
fac eu să-1 ascunzi cu de-a sila.. . *(Peste o*
clipă) Stă aţintit prosteşte . . . Chiar la mijloc.
Nu, nu pot să mă năpustesc asupra lui...
fiindcă totul e o aiureală... e prea mare
prostia . . .
(ascuţit): O prostie.
Prostie în pălărie.
Staţi, opriţi-vă, nu eu sînt prost, ci degetul
lui e prost. Anume îl ţine astfel aţintit ca să
preschimbe totul într-o prostie şi pe mine
într-un nebun.
(arată cu degetul pe Henrik): Nebunul!
Nebunul!
Băgaţi de seamă, că dacă mă obosiţi prea tare,
am să mă trezesc ... şi voi toţi o să dispăreţi. . .
(Către Mania) Ai să dispari şi tu.
(Tăcere. Scena devine imobilă.)
Poate
Că nu e vis, ci în realitate —
Eu minţile mi-am pierdut.
Şi dacă eu aici nu mă găsesc şi nici măcar
nu glăsuiesc, ci zac pe undeva într-un lazaret,
unde gesticulez şi aiurez şi cînd e delirul în
toi, mă cred printre voi ? Cine ştie ce-am păţit ?
Dacă m-a lovit la cap un glonte
Or dacă a fost o explozie?
Dacă m-au capturat şi m-au torturat?
Dacă m-am prăbuşit peste ceva, or ceva s-a
prăbuşit peste mine?
Or poate că de plictiseală mi-am zis
Că nu mai rezist. . .
Or poate că mi-au poruncit or m-au silit să

fac ceva şi eu n-am izbutit. Nu e lucru care
să nu mi se fi putut întîmpla. Orice şi peste!
Să presupunem însă că nu mă aflu la spital
şi nu am păţit nimic anormal. Mă rog! Dar
atunci. . .
La cîte nebunii n-am fost părtaş?
Chiar de-aş fi sănătos şi echilibrat,
Stăpînit şi cumpănit,

CANCELARUL
TATĂL
HENRIK
BEŢIVUL **TRĂDĂTORII**
HENRIK BEŢIVUL
HENRIK
Şi potolit,
Nu m-au silit alţii să comit
Fapte cumplite şi ucigătoare
Nebuneşti şi necruţătoare?
încît se pune doar o simplă întrebare:
Dacă cineva ani în şir a săvîrşit fapte nebuneşti
nu e şi el nebun? Ce folos că sînt sănătos,
dacă faptele mele sînt bolnave, ce zici de asta,
Vlade? Iar cei care m-au silit să comit fapte
nebuneşti erau şi ei echilibraţi.
Şi sănătoşi.. . Prieteni, tovarăşi, fraţi. . .
Atîta sănătate
Şi atîtea purtări bolnave! Atîta înţelepciune
Şi totuşi atîta nebunie? Atîta omenie
Şi totuşi atîta barbarie! Ce folos că fiecare
luat în parte este perfect lucid şi rezonabil,
şi chibzuit şi cumpănit, dacă, toţi laolaltă
alcătuim o unică şi imensă nebunie care
Se tăvăleşte, urlă, se zvîrcoleşte şi goneşte
înainte, depăşindu-şi propriile graniţi
Şi smulgîndu-se pe sine din sine . . . Nebunia
noastră
în afara noastră se aţine. Acolo ... în afară
Unde eul meu se isprăveşte scap hăţurile.
Deşi în mine liniştit îmi am sălaşul
în afară mea rătăcitor mă poartă pasul.
Prin beznă, noapte şi sălbatice tărimuri
Mă predau infinitului.
Sună a marş funebru.
Este un marş funebru!
Da, este un marş funebru
Iarăşi ei au vorbit, iar eu am răspuns.
Pe cînd acest deget aţintit e ca un deget de
nebun,
Iar eu vorbesc şi gesticulez într-o singurătate
deplină ca un nebun . . .
E nebun.
E nebun! *(Se năpustesc asupra* ***lui*** *Henrik.)*
Opriţi-vă. Eu mă aflu aici din porunca regelui.

Regele e nebun.
Chiar dacă tatăl meu ar fi nebun, el apără în nebunia sa demnitatea şi virtutea — ca atare nu poate fi nebun.
329
Acesta-i adevărul adevărat şi de aici decurge solemnitatea, înţelepciunea şi gravitatea care mă stăpînesc. Priviţi cu cîtă înţelepciune stau aici. înţelepciunea şi demnitatea mea sînt invincibile. Iar el stă cu degetul aţintit ca un nătărău. Poftim încearcă să mă atingi! TATĂL Henrik.
CONSILIUL ŞI CURTEA
O, Henrik! HENRIK O, Henrik. Alungaţi-1 pe acest beţiv.
(Demnitarii se reped spre Beţiv.)
BEŢIVUL *(încet, ascunzînd degetul):* Ei, nici chiar aşa. Am şi eu înţelepciunea mea. *(Devenind brusc rezonabil i se adresează lui Henrik):* Nu sînt un prost. . . *(Peste o clipă)* Putem sta de vorbă mai la o parte, ca un înţelept cu un alt înţelept. . .
HENRIK *(surprins):* Despre ce?
BEŢIVUL Asta vom vedea. O să vorbim cu chibzuială. *(Tuturor)* De ce n-aş putea avea şi eu înţelepciunea mea?
HENRIK *(se codeşte):* Nu. Deşi, Cu şart dacă ştie a vorbi. . .
DEMNITARUL-TRĂDĂTOR
(provocator): Dacă ştie a vorbi. CURTEA *(somnolent):* Dacă, dacă . . . HENRIK Bine!
(Five o'cloock. Lacheii aduc cafea şi fursecuri. Demnitarii alcătuiesc grupuri mici. Doamnele îşi fac vînt cu evantaie mari.)
CURTEA Vai ce plăcut, discret, cochet,
E un flirt uşor, ameţitor, la *five o'cloock* la rege!
Bărbaţi scrobiţi şi spilcuiţi, femei cu sînii dezgoliţi
Iar Preamăritul însuşi el, fără să pregete defel,
Onorurile casei face:
Prăjiturele, mai doriţi? Vă mulţumesc că
Aţi venit! Scuzaţi, vă rog! Nu mai luaţi?
Ce splendidă rochie purtaţi!
GLASUL TATĂLUI
(in fundul încăperii): Daţi-mi şi mie nişte ceai.
330
O DOAMNA
DEMNITARUL HENRIK
BEŢIVUL HENRIK
BEŢIVUL
HENRIK BEŢIVUL
HENRIK
BEŢIVUL
HEXRIK

BEŢIVUL
HENRIK BEŢIVUL
(care tocmai trece pe acolo adresîndu-se unui Demnitar): Cine e insul acela ciudat care stă de vorbă cu Principele, moştenitorul tronului? E un străin, or poate chiar un ambasador. Păi, atunci turnaţi-mi şi mie un ceai. *(Beţivului)* Nu luaţi un fursec? Vă mulţumesc. Cred că nu ne va auzi nimeni. O, după cum vedeţi, fac şi ei ce pot ca să ne faciliteze convorbirea . . . printr-o totală discreţie.
(Amîndoi se deplasează spre o margine a scenei.)
Deci să-mi dezleg şi eu sacul. . . Nu mi-s chiar atît de beat cum par, dar fac pe nebunul ca să surp autoritatea regelui. Aici are loc un complot împotriva regelui. Mulţi demnitari complotează şi ei m-au scos de la zdup. Dar cînd dumneavoastră, Principe, aţi vorbit cu atîta înţelepciune . . . Mă linguşeşte. Toată lucrătura mea s-a destrămat. Un singur lucru îmi pare neînţelept în toată această înţelepciune . . . Credeţi în Dumnezeu ? *(înaintea sa):* El m-a întrebat, deci sînt nevoit să-i răspund că nu.
Păi atunci cum poate Alteţa-Voastră primi cununia din mîna regelui? Dacă nu există Dumnezeu, ce fel de rege e el? Că doar puterea lui de la Dumnezeu vine. Şi nici Episcopul n-o fi Episcop cu de la sine putere. Am mai spus-o ... la întrebarea asta am mai răspuns odată . . . Chiar dacă tatăl meu ar fi un

nebun care îşi închipuie că e rege, el apără virtutea şi demnitatea ... iar eu, deşi nu cred în Dumnezeu, cred în Legea Morală şi în Demnitatea Umană pe pămînt. Ce solemn au sunat aceste cuvinte!
Şi cine a stabilit această lege, dacă Dumnezeu nu există? Cine? Oamenii.
Păi atunci de ce trebuie celebrat acest ritual cu atîta solemnitate, dacă e un produs al oamenilor, la fel cu celelalte?
331
HENRIK

BEŢIVUL

HENRIK

BEŢIVUL

HENRIK

BEŢIVUL

HENRIK

BEŢIVUL

HENRIK

BEŢIVUL

CURTEA

HENRIK
BEŢIVUL
(ruşinat): într-adevăr, într-o măsură are dreptate. Deşi nu cred în toate acestea . . . Mă comport De parc-aş crede.
Le respect şi totuşi nu le respect. îngenunchez Dar nu îngenunchez . . . Mă umilesc Şi totuşi nu mă umilesc defel. Ştiu bine că totul nu-i decît o farsă. Deci Cu cît înţelepciunea mea e mai mare, Cu atît mai cumplită mi-e prostia. Şsst. . . Şsstt. . . tăcere, tăcere . . . El nu trebuie să afle!
Pentru ce atunci, Principe, îl recunoaşteţi drept Rege, mai mare peste Domnia Voastră, dacă dumneavoastră înşivă l-aţi înălţat Rege? *(către el însuşi):* Are dreptate. Iar dacă el nu mi-e rege, eu nu-i sînt principe. Acelaşi lucru e şi cu logodnica. Dacă Principele 1-a numit pe Rege, iar Regele e acela care a înălţat-o la rangul de fecioară, asta înseamnă că dumneavoastră Principe aţi făcut din ea o fecioară ... Şi atunci ce fel de fecioară e aceasta?
Eu însumi din ea făcut-am o fecioară. Beţivul
judecă treaz lucrurile . . . Cu toate astea . . .
Dacă totul ar fi atît de simplu, de ce
Mă simt de parcă aş oficia cu solemnitate
Un serviciu divin?
Un serviciu divin?
Un serviciu divin.
Un serviciu divin?
Un serviciu divin. *(Cu gravitate)* Pleacă, eu
sînt preot. . .
(încet): Şi eu sînt preot. . .

Bărbaţi scrobiţi şi spilcuiţi, femei cu sînii dezgoliţi
Iar Preamăritul, însuşi el, fără să pregete defel,
Onorurile casei face.
(cu tristeţe): Mă îngănă, mă îngînă ca să mă prostească. Acum o clipă încă a vorbit foarte chibzuit, iar acum iar spune prostii. . .
Prostii ?

HENRIK *(pe gînduri):* Prostii. Mă gîndeam că mai cu înţelepciune va vorbi. . . BEŢIVUL Mai cu înţelepciune? HENRIK Mai cu înţelepciune. BEŢIVUL Mai cu înţelepciune? HENRIK Mai cu înţelepciune! BEŢIVUL *(izbucneşte):*
Mai cu înţelepciune îţi voi spune
Al cărei religii preot sînt împreună cu tine.
Dumnezeul nostru se naşte între noi şi din noi,
Iar biserica noastră nu e din cer ci de pe pămînt.
Religia noastră nu de sus, ci de jos provine,
Iar pe Dumnezeu noi înşine îl făurim şi de aici purcede
Liturghia uman-omenească, din adînc pornită, familiară,
Oarbă şi întunecată, pămîntească şi sălbatecă
Al cărei preot sînt.
(Gesturi violente şi patetice al ambilor Preoţi.)
HENRIK Al cărei Preot sînt?
Dar ... nu înţeleg. BEŢIVUL Nu înţelegi
Şi totuşi înţelegi cumva. înţelegi
Pentru că înţeleg şi eu. HENRIK înţelegi
Pentru că înţeleg şi eu. Tu? Eu? Care dintre noi doi
îi vorbeşte celuilalt? Nu văd . . .
Nu, nu văd limpede . ..
BEŢIVUL Vezi acest deget? *(Îşi arată degetul.)* HENRIK Vezi acest deget? *(iţi arată degetul.)* BEŢIVUL Da, văd.
Acest deget îl văd. HENRIK Şi eu îl văd.
Ce profunzime, ce înţelepciune! De parcă m-aş vedea într-o mie de oglinzi. Degetul meu, degetul tău. BEŢIVUL Al meu — al tău, al tău — al meu . . . între noi.
E între noi! Vrei cu acest deget al meu
Şă te ung preot? HENRIK Vrei cu acest deget al meu

BEŢIVUL HENRIK
BEŢIVUL HENRIK
CURTEA

TRĂDĂTORUL 1 O DOAMNĂ
DEMNITARUL
DOAMNA
TRĂDĂTORUL 1
TRĂDĂTORUL 2
TRĂDĂTORUL 3
BEŢIVUL
DOAMNA
BEŢIVUL
HENRIK
BEŢIVUL

Să te ung preot?
Da, cu plăcere.
Da, cu plăcere. *(Beţivul e gata să-l atingă.)*
Iar acest deget, porcule?
Porcule.
Porcule.
îi arde doar să pipăie. *(Stăpînindu-se.)*
Nu luaţi un fursec?
Vai ce plăcut, discret, cochet,
E un flirt uşor, ameţitor, la *five d'cloock* la rege!
Bărbaţi scrobiţi şi spilcuiţi, femei cu sinii dezgoliţi,
Iar Preamăritul, însuşi el, fără să pregete defel,
Onorurile casei face.
(către el însuşi): M-am lăsat ademenit cu vorba, pe cînd ăstuia nu-i arde decît să pipăie.
L-aş lovi pe nătărăul ăsta care face din mine
un nătărău . . . L-aş plezni şi l-aş azvîrli afară,
dar sînt prea multe lumini, prea multe femei,
prea mulţi demnitari *(E gata să se năpustească, dar Trădătorii intervin.)*
(se adresează Beţivului): Iubite ambasadorule. *(care trece pe acolo):* Cine este acest ins enigmatic cu care discută atît de îndelungat Principele, moştenitorul tronului?
(apăsat): E un sol străin sau însuşi . . . ambasadorul.
Ambasadorul!
Iubite ambasadorule!
Dragă ambasadorule!
Stimate ambasadorule!
(cu eleganţă): Vă salut, domnilor, multiubiţilor.
Dragă domnule ambasador şi plenipotenţiar.
Mă închin în faţa dumneavoastră, stimată doamnă. *(Saluturi pline de distincţie.)*
Hm. Dintr-un beţivan, iată-1 preschimbîndu-se
în ambasador. Aş putea să-i trag una, dar nu
vreau să fac pe măscăriciul. . . Trebuie păstrate
aparenţele.
Iertaţi-mă, stimată doamnă, şi dumneavoastră, stimaţi domni, aş mai avea două vorbe să-i

spun Principelui, moştenitorul tronului. Numai-decît vin la dumneavoastră. TRĂDĂTORII Fireşte, domnule ambasador, nu vă deranjăm.
(Saluturi pline de curtoazie, se îndepărtează.)
BEŢIVUL HENRIK CURTEA
BEŢWUL
*s

HENRIK BEŢIVUL
HENRIK BEŢIVUL
TRĂDĂTORUL 1 BEŢIVUL
(lui Henrik): Ce recepţie minunată.
într-adevăr.
Bărbaţi scrobiţi şi spilcuiţi, femei cu sînii dezgoliţi,
Iar Preamăritul, însuşi el, fără să pregete defel,
Onorurile casei face.
(Pe fundalul recepţiei, ambasadorul se plimbă cu Principele.)

(în stilul unui diplomat): Ştiţi, Principe, în privinţa celor discutate adineauri... Vă rog să mă credeţi că, deşi sînt ambasadorul unei ţări străine, nutresc cele mai alese sentimente de preţuire şi respect pentru persoana înălţimii voastre... Pe de altă parte totuşi, tocmai această dragoste, acest respect aş zice că mă face să mă tem ... da, mă tem . . . sau mai degrabă presimt... ba chiar ştiu ... că mulţi dintre demnitarii mai de seamă s-au îndepărtat în ultima vreme de tron . . . *(cu diplomaţie): A,* da?
Consider aproape de datoria mea să vă aduc la cunoştinţă acest lucru în mod confidenţial, în calitate de prieten sincer şi devotat al casei regale.
Vă sînt profund îndatorat. Părintele dumneavoastră, Principe, este fără îndoială — aş spune — un mare monarh . . . dar mă tem că concepţia sa despre putere nu e în deplină armonie cu spiritul epocii moderne. Aţi formulat-o cît se poate de bine, domnule ambasador.
Este, fără nici o îndoială, un bărbat de bronz. . . dar anacronismul concepţiei sale este prea evident, anacronism propriu persoanelor vîrst-nice. *(Confidenţial.)* Să crezi într-un cod moral şi de conduită stabilit odată pentru totdeauna? Fie vorba între noi, omul contemporan se cuvine să fie mult mai suplu, omul contempo-

ran ştie că nu există nimic statornic sau absolut, că în orice clipă totul se creează ... se creează între oameni... se creează . . . HENRIK Nu vă neg nici supleţea ... şi nici faptul că
vă creaţi necontenit. . .
BEŢIVUL Judecind lucrurile în mod lucid . . . Dar ce-ar fi să închinăm un pahar. în sănătatea Majestăţii Sale.
TRĂDĂTORUL în sănătatea Majestăţii Sale. HENRIK în sănătatea Majestăţii Sale. BEŢIVUL Despre ce vorbeam ? A, da... Din acest motiv, numeroşi demnitari parcă s-au dat la o parte. Ha, ha, ha. Dar cel mai mare duşman al Regelui sînteţi chiar dumneavoastră, Principe. HENRIK Eu ?
BEŢIVUL Ha, ha, ha. Pentru că admiraţia pentru calităţile dumneavoastră . . . HENRIK Mă linguşiţi.
BEŢIVUL *(confidenţial):* Mulţi dintre cei de faţă consideră că dumneavoastră ar trebui să fiţi la conducere . . . Hai să ciocnim ... în sănătatea Majestăţii Sale.
TRĂDĂTORUL în sănătatea Majestăţii Sale. Nu-i rău vinul! Mulţi dintre cei de faţă speră, că la capătul unei vieţi îndelungate, cît mai îndelungate a Majestăţii Sale, dumneavoastră, Principe, veţi pune mîna pe putere . . .
BEŢIVUL Atunci aţi putea, Principe, să oficiaţi singur cununia ... ba chiar şi fără cununie, ha, ha, ha, în loc să vă supuneţi acestei ceremonii demodate . . .
TRĂDĂTORUL încă un păhăruţ. E tare vinul. Te face să te
datini. . . asemeni regelui pe tronul său . . .
BEŢIVUL Şi ha, ha, ha. într-adevăr, s-ar părea că e de
ajuns să-1 împingi.
TRĂDĂTORUL Să-1 împingi în prezenţa întregii curţi. BEŢIVUL Dacă cineva l-ar îmbrînci pe rege. . .
TRĂDĂTORUL Pe neaşteptate.
BEŢIVUL L-ar îmbrînci. . . TRĂDĂTORUL L-ar îmbrînci aşa, de faţă cu toţi. Să vadă
toată lumea.
BEŢIVUL Şi ha, ha, ha. Totuşi nimeni n-are să-1 îmbrîn-cească, pentru ca toţi se tem de mînia şi de

înţelepciunea Principelui. E lucru cît se poate de firesc ca fiul să-şi apere tatăl. . .
TRĂDĂTORUL încă un păhăruţ. Dar dacă Principele el însuşi . . . Chiar Principele s-ar apropia şi... N-o spun decît în glumă, dar trebuie să recunosc că mă frămîntă gîndul . . . cînd văd o persoană atît de intangibilă ... de intangibilă, atunci, fir-ar să fie de viaţă, nu ştiu de ce îmi vine să ... aşa să mă apropii şi ... să o îmbrînesc hm . . . Cu degetul. . . Hm, hm. . . BEŢIVUL Şi ha, ha, ha! Iar acolo, în spate, stă ea, logodnica, bătu-ar de viaţă pîrdalnică ... la fel de intangibilă! . . . Intangibilă! O, de s-ar putea măcar aşa, cu un deget, oh, oh, oh, şi ha, ha, ha. Oh, oh şi ha, ha, ha.
HENRIK Degetul! *(calm.)* Din nou idioţenia asta de deget. Porcule!
BEŢIVUL *(lugubru):* Porcule.
HENRIK Porc! Nu luaţi nişte prăjiturele?
CURTEA Vai ce plăcut, discret, cochet,
E un flirt uşor, ameţitor, la *five o'cloock* la rege!
HENRIK Asta doriţi şi mă îmboldiţi
Să-1 îmbrîncesc ... cu degetul... pe rege. Iar dacă îl voi atinge Atunci şi voi îl veţi împinge, Deci la

trădare . . . Mă stîrniţi. AMÎNDOI O, o ..."
în mînă c-un pahar cu vin . . . Vorbim şi noi, pălăvrăgim. Cîte nu se spun, Cînd vinu-i tare şi e bun!
HENRIK Porc de beţivan blestemat, vrei să vă fiu părtaş la beţie . . . dar eu acuş am să vă arăt vouă şi mie că sînt treaz ... da, eu sînt treaz. Iar intriga voastră e idioată. Dar şi idioţenia ei e tot o capcană. Pentru că intriga aceasta este atît de absurdă, atît de reală în artificialitatea ei, încît chiar de aş respinge propunerile voastre naive m-aş face de rîs în aceeaşi măsură, ba aş fi chiar la fel de ridicol ca atunci cînd le-aş accepta. Asta şi urmăriţi, nu-i aşa? De aceea vă aduc la cunoştinţă vouă şi mie că nu

BEŢIVUL
TRĂDĂTORUL
HENRIK
BEŢIVUL
TRĂDĂTORUL
HENRIK

vă iau în serios nici pe voi, nici această convorbire, nici această demnitate. . . acest rang neaşteptat, de ambasador, cu o clipă în urmă un beţivan ordinar. Puţin îmi pasă de toate astea. Şi dacă stau aici cu voi de vorbă, în loc să mă năpustesc asupra voastră şi să vă ating, o fac doar ca să salvez aparenţele şi, pînă una alta, n-aş vrea să provoc un scandal... Ei, ce ziceţi, aşa-i că sînt treaz? Un vin de Burgundia sau un Tokaj! Un Tokaj sau un Porto! Sînt perfect lucid! în orice clipă m-aş putea trezi şi v-aş putea distruge — dar nu vreau să stric această minunată, această splendidă recepţie ... şi, dealtminteri, logodnica mea ar dispărea şi ea, s-ar evapora. S-a înţeles? Vin de Burgundia, de Burgundia. De Tocaj, de Tokaj.
Cel mai treaz om din lume sînt. Mă adaptez, vă accept şi mă pliez, dar am conştiinţa trează, ha, ha, ha... Mă pun de-acord cu voi pentru că, de fapt, toate acestea . . . mie-mi plac . . . Vorbele alintă, gîndurile dezmiardă, simţirile se-adună
Totul se învîrte, totul cîntă, totul sună . . . O mare de lumini şi evantaie, iar de cuvinte un ocean,
în ele mă afund, mă afund ca un beţivan. (Ha, ha, vedeţi ce minte trează am!) Ca omul beat mă clatin pe picioare, în minte mii de gînduri mi se bulucesc. Că aş privi
Prin ceaţă mi se pare şi că aud total confuz. Parcă pricep şi parcă n-aş pricepe. Sînt mofluz, Un vuiet! Da, un vuiet în care O singură idee — salvează aparenţa! revine cu încăpăţînare.
Nu-i lăsa să observe că eşti beat! Ha, ha, ha (vedeţi ce limpede gîndesc), nimeni să nu observe că te-ai îmbătat. Prin urmare, dacă mi se adresează cu politeţe careva, îi răspund şi eu la fel de politicos: ah, ah, da, da!

BEŢIVUL HENRIK

BEŢIVUL TRĂDĂTORUL
TRĂDĂTORII
HENRIK TRĂDĂTORUL 1
TRĂDĂTORII BEŢIVUL
HENRIK CURTEA

Dacă îmi vorbeşte grav, îi răspund şi eu tot grav şi prompt: Ha, ha, cum nu, da, da ... în fond . . .
De-i beat acela ce-mi vorbeşte, o dau şi eu pe-a lui, beţivăneşte: bum, bum, poc, poc! (Vedeţi dar, că-mi dau seama perfect) . . . Fir-ar ea de viaţă, legată cu aţă. O clipă doar,
Şi încă mai limpede vă dovedesc cît sînt de treaz.
Să presupunem că şi voi v-aţi cherchelit Şi că toţi cei cu mintea trează sînt niţel. . . hm Unul se îmbată prin celălalt, dar fiecare Doreşte să pară treaz, la fel ca mine, prin urmare
Totu-i o farsă!
Un beţivan ca să pară treaz, se conformează beţiei altui beţivan, care, ca să pară treaz, se conformează beţiei altui beţivan, care . . . Aşadar e o minciună totul. Fiecare spune Nu ceea ce vrea, ci ceea ce se cuvine. Cuvintele minciuni urzesc, Nu sîntem noi cei ce le rostesc, ci ele Ne rostesc pe noi şi gîndurile

ni le trădează, Care şi ele ne trădează simţirea Trădătoare. Vai, trădarea *(Beat)* Necurmată, de totdeauna. *(prinzînd ideea):* Da, trădare! Trădare! Jos Regele. Regele să plece!
(care îi înconjoară, cu jumătate de glas): Jos regele.
Trădătorilor, nu asta am vrut să spun. *(stil conspirativ):* Domnilor, Principele e de partea noastră! Jos regele, trăiască noul rege. Trăiască!
(stil conspirativ): Să păstrăm aparenţele. Pregătiţi armele. Loviţi-1 pe rege. Eu mă apropii primul. Iar apoi veniţi voi. înainte! înainte. Să-1 doborîm pe rege. Nu asta am vrut să spun! Vai ce plăcut, discret, cochet, E un flirt uşor, ameţitor, la *five o'cloock* la rege!

TATĂL
MAMA TATĂL
O DOAMNĂ BEŢIVUL
HENRIK BEŢIVUL

HENRIK
TATĂL

BEŢIVUL MAMA
BEŢIVUL
MANIA TATĂL
Bărbaţi scrobiţi şi spilcuiţi, femei cu sînii dezgoliţi.
Iar Preamăritul, însuşi el, fără să pregete defel,
Onorurile casei face.
(Oaspeţii se trag în lături şi apare Regele, care împreună cu Regina şi cu Mania beau ceai. în apropiere se află Vlad.)
(vorbind foarte răspicat): Scarpină-mă, Cance-larule, că mă mănîncă. *(idem):* Nu ţi-e rece, Măria Ta? A, iată-1 şi pe Henri k, dar oare cu cine e? Unde mi-oi fi pus ochelarii? *(trecînd pe acolo, se amestecă în vorbă):* E un sol străin sau chiar un ambasador. *(foarte tare lui Henrik):* Şi ha, ha, ha, grozav de interesantă convorbirea, dar oare nu credeţi, Principe, că de prea multă vreme ne ţinem de-o parte de Rege? *(mai încet):* Nu, nu, lasă. încetează. *(mai tare încă):* Oare n-ar fi indicat, Principe, să ne apropiem de Majestatea Sa, ca să schimbăm cîteva vorbe cu el? Mă tem că dacă n-o facem, voi fi considerat nepoliticos. îmi îngăduiţi, Principe, să mă sprijin de dumneavoastră, pentru că şchioapăt uşor de piciorul stîng. *(care nu poate să refuze):* Cu plăcere, iubite domnule ambasador. *(Se apropie de Tată.)* Dă-mi voie, Măria Ta, să ţi—1 prezint pe domnul ambasador care doreşte să-ţi ofere serviciile sale. *(Către Mania.)* Mă plec în faţa dumitale. Ne face plăcere să salutăm pe excelenţa sa, domnul ambasador, sub acoperişul casei noastre. E o cinste şi o onoare pentru mine. Ne face plăcere să salutăm pe excelenţa sa, domnul ambasador, sub acoperişul casei noastre. E o cinste şi o onoare pentru mine. *(O salută pe Mania.)* îngăduie-mi, cea mai frumoasă dintre copile, să depun floarea omagiilor mele cavalereşti la picioarele domniei tale. Mulţumesc.
Doresc, domnule ambasador, ca relaţiile dintre statele noastre, în acord cu armonioasa colaborare internaţională în vederea consolidării

BEŢIVUL
TATĂL BEŢIVUL
CANCELARUL BEŢIVUL
TATĂL
BEŢIVUL

TATĂL
.

şi apărării noastre comune precum şi pacea veşnică, acest postulat de veacuri, care interesează întreaga umanitate . . . Dacă mă atingi, porcule, atunci te pocnesc şi eu, şi pun să te lege.

Colaborarea în interesul păcii constituie principiul esenţial şi de neînvins al năzuinţei noastre de pace, însufleţită de spiritul înţelegerii. Am să te ating şi am să mă umflu şi am   să te străpung, porcule. Nu luaţi nişte prăjiturele? Mulţumesc foarte mult.   Guvernul meu este plin   de   bunăvoinţă   şi animat   de   spiritul colaborării.
Tocmai am primit ştirea că aţi decretat mobilizarea la graniţa Poloniei. *(îi întinde Tatălui telegrama. Senzaţie în rîndul celor de faţă.) (bagatelizînd):* Zvonuri, ca de obicei. Nu am primit nici o informaţie oficială în această privinţă din partea guvernului meu şi ca atare mă consider îndreptăţit să aduc o dezminţire autorizată. Foarte bune prăjiturelele. Foarte bună cafeaua. Chiar dacă ştirea ar fi adevărată, noi, încrezători în steagul glorioasei noastre armate şi în forţa flotei noastre invincibile, nu ne temem de nimeni. Şi ne bem în linişte cafeaua. Nu-i rea cafeaua noastră! *(cu o ameninţare voalată):* Sînt de aceeaşi părere cu dumneavoastră că este excelentă cafeaua şi că, doresc s-o subliniez, nu există nici un motiv de panică. Nu, nici un motiv de panică.
(spaima lui creşte treptat): Nu, nu există nici un motiv de spaimă. Fireşte că nu există . . . deoarece armata noastră .. . flota noastră . .. Nu provocăm pe nimeni dar nici nu ne temem de nimeni... şi oricît s-ar uita cineva la noi, nu ar descoperi în persoana noastră cel mai neînsemnat semn de nelinişte. *(Adresîndu-se Curţii):* Vedeţi doar că Regele vostru îşi bea în linişte cafeaua... şi nici măcar nu e nevoie s-o subliniez, întrucît vede oricare cu cîtă linişte îmi beau cafeaua . . . Mă refer totuşi
341
la asta, deoarece ştiu că în asemenea momente privirile tuturor supuşilor sînt aţintite asupra Regelui... şi că, dacă Regele ar manifesta cea mai mică nelinişte, pe loc tot poporul ar tremura de spaimă şi o spaimă cumplită, în-spăimîntătoare, ar cuprinde oraşele, cîmpurile, luncile, crîngurile. Unul s-ar duce fuga la celălalt, unul i-ar şopti celui de-al doilea, unul împreună cu al doilea, al doilea cu al treilea, al treilea cu al patrulea şi o spaimă Enormă, înfricoşătoare, Neînţeleasă... şi totul numai din cauză că Regele a tremurat niţel, că i-a tremurat ceaşca în mînă *(ti tremură ceaşca în mînă).*
Dar chiar dacă ar tremura! Ce-i cu asta! De fapt poate că şi tremură puţin, dar nu de spaimă, ci de mînie, nu de spaimă, ci de mînie, nu, nu de spaimă, de mînie, de mînie, de mînie. *(Beţivului)* Domnule ambasador!!! HENRIK   *(aparte):* Domnule ambasador!!!
(Tatăl mintos şi înspăimîntat îl arată pe Beţiv cu degetul.)
Domnule ambasador! *(Cuprins de slăbiciune):* Domnule ambasador, o pată... o pată de cafea ... de cafea . . . *(Mina îi cade, neputincioasă. Se aşază)*
(lui Henrik): Acum or niciodată. Năpusteşte-te şi împunge-1 cu degetul în burdihanul lui intangibil. Iar noi te vom urma. Atinge-1! *(aparte):* Şi dacă n-am s-o fac? Atunci o să te lovim pe tine, trădătorule . . . Trădătorule . . . Ah, mi s-a dezlegat şiretul. *(Lui Vlad)* Leagă-mi, te rog, şiretul, tinere. *Mai încet)* îl vezi pe omul ăsta? *(îl arată pe Beţiv.)*
(aparte): Cum să nu-1 văd, cînd stă în faţa mea...
(aparte): Dacă se aruncă asupra regelui, tatăl meu, aruncă-te asupra lui.
(aparte): Bine.
(Beţivului): înainte. Loveşte-1. Sînt cu tine! Dar nu uita ce mi-ai făgăduit. *(îl arată pe Tată cu degetul strigînd):* înainte. Pe   el!

TATĂL
BEŢIVUL
HENRIK
BEŢIVU
L
HENRIK

VLAD

HENRIK

VLAD
HENRIK

Loviţi-1! Trădare! TRĂDĂTORII Trădare.
BEŢIVUL *(arătîndu-l pe Rege cu degetul şi năpustindu-se asupra lui):* Trădare!
HENRIK *(Lui Vlad, arătindu-l pe Beţiv):* Loviţi-1. Trădare.
(Vlad, care stătea în spatele Beţivului, îl apucă de umeri.)
BEŢIVUL Trădare! CURTEA Trădare!
HENRIK *(tare):* Arestaţi-1. Arestaţi-1 pe acest trădător şi pe ceilalţi ticăloşi de trădători. Am trădat trădarea.
BEŢIVUL *(tenebros):* Trădătorule . . . HENRIK Trădătorule . . . BEŢIVUL Cît e ceasul?
HENRIK Şase şi jumătate. *(Lui Vlad)* Păzeşte-1 să nu-ţi scape. *(Tăcere.)*
Majestate, omul acesta de nimic M-a asmuţit necontenit împotriva Majestăţii Tale. Şi cum în mine a simţit Un sprijin neprecupeţit Al tronului, să mă atragă a dorit La un complot. Iar eu m-am învoit în aparenţă, Ca şarpele trădării să-1 pot da Pe faţă. Iată-1 aici legat şi imobilizat. TATĂL *(către el însuşi):* Trădare? HENRIK Iar acum vreau să mă cununi.
Legat aşa, nu ne mai poate dăuna. Am biruit! Să facem nunta!
TATĂL Staţi pe loc, nu vă mişcaţi. . . *(lui Henrik)* Şi nici tu să nu te mişti . . . nimeni să nu îndrăznească să se mişte. Ah, trădare . . . trădare . . .
BEŢIVUL Trăda . . . HENRIK *(disperat):* Eu nu asta am vrut să spun...
TATĂL Nu te apropia. HENRIK Nu mă apropii.
TATĂL Nu te mişca. HENRIK Eu nu fac nimic . . . TATĂL Şi nu ţipa.
HENRIK Nu ţip . . .
TATĂL Pe mine să mă iei cu binişorul.
342
343
HENRIK De ce ţi-e frică de mine? Doar ţi-am salvat viaţa. De ce te temi de mine?
TATĂL *(încet):* Nu mă tem de tine, Henrik, fiul meu, copilul meu, cum m-aş putea teme de tine, prietenul, apărătorul meu... os din osul meu, sînge din sîngele meu. Nu, nu, Henrik, eu îţi cunosc bunele intenţii şi nu am nici o îndoială în ce te priveşte... iar dacă spun că nu am nici o îndoială, o fac Nu pentru că totuşi aş avea, Ci ca nu cumva să-şi închipuie careva că revin din vreo altă pricină. Iar ceea ce am spus acum, această din urmă Explicaţie şi ultimă precauţie nu trebuie nici ea Luată, drept o dovadă A suspiciunii mele. *(Demnitarilor)* încetaţi Să-mi daţi ascultare? Pentru ce Neîncetat mă ascultaţi? De ce La mine vă zgîiţi, de ce mă priviţi? Socotiţi Că e plăcut să fii privit, iscodit, ascultat, cercetat, examinat? Ieşiţi, ieşiţi, plecaţi, căraţi-vă! Ba nu, rămîneţi, staţi. Eu n-am nimic de tăinuit şi dacă vă cer să plecaţi nu înseamnă că aş avea ceva de ascuns. De ce tăceţi? N-aveţi nici un motiv să tăceţi. De ce vorbiţi? N-aveţi nici un motiv să vorbiţi. Linişteşte-te . . . îndreaptă-mi eşarfa.
(îndreptîndu-i eşarfa): Tremură, inima îi bate şi transpiraţia i-a inundat obrajii. .. Sst, Henrik. Ce-i?
Mai bine ar fi dac-ai pleca . . . pleacă

HENRIK
TATĂL
HENRIK
TATĂL
HENRIK
TATĂL
HENRIK TATĂL
HENRIK TATĂL
(încet) repede
(încet) (încet)
HENRIK TATĂL
De ce?
Nu, nu, Henrik, mie nu mi-e frică de tine, dar Regelui îi e. . . Regele. . . Mai bine pleacă, pînă n-apucă Regele să-ţi facă vreun rău . . . *(Către el însuşi)* Ah, trădătorul... Stăpîneşte-te.. .
(ţipînd): Cum să mă stăpînesc cînd sînt mai mare decît mine însumi?

CURTEA HENRIK REGELE
HENRIK

Mai încet. Nu răcni!
Nu răcnesc. Glasul meu răcneşte. Ssst *(Tare)* îţi mulţumesc, fiule, îţi mulţumesc. Ştiu prea bine că trădător este beţivul. N-am nici o îndoială. El este trădător şi nu tu. Nu, nu mă îndoiesc. Pentru că dacă aş avea în ce te priveşte cea mai mică îndoială, dacă — de pildă — aş gîndi că, deşi nu mă trădezi, eşti totuşi un trădător şi fiind un trădător mă poţi trăda în în orice clipă, dacă — zic — aş avea în privinţa aceasta cea mai mică îndoială, atunci îndoiala sub privirile atîtor şi atîtor persoane, care aşteaptă şi tot aşteaptă . .. această îndoială, zic, micuţă, neînsemnată, ar deveni mai mare... un picuţ mai mare.. . pînă ce această îndoială mai măricică ar produce un tremurici uşor, uşor, dar fiind un tremurici regal ar stîrni o spaimă mare... o spaimă foarte mare ... şi mai mare încă ... mai mare decît mine . . . şi spaima asta m-ar lua pe sus, pentru că regele mă ia pe sus. Iar dacă regele tremură, eu nu-1 pot împiedica şi dacă regele ţipă eu nu-1 pot face să tacă. Iar Regele, Regele, Regele strigă: Trădătorul, Trădătorul, trădătorul! Trădătorul. Trădătorul. Ajutor. Să vină gărzile.
(Se năpustesc gărzile.)
El are degetul!
Ah, trădare, trădare, trădare.
(atingîndu-l pe tatăl său cu degetul): Arestaţi-1
pe acest tată.
La temniţă cu el!
în temniţa întunecată
Şi mucedă să zacă
(Disperat.)
Nu asta am vrut să spun.
(Tuturor.)
Nu ştiu cum de s-a întîmplat
Dar s-a întîmplat. Pe propriu-mi tată l-am
trădat.
344
345
TATĂL *(geme):* Henrik. CURTEA *(tare):* O, Henrik.
HENRIK *(tare):* O, Henrik. Acum sînt rege eu. Legaţi-1, supuneţi-1, prigoniţi-1.
(Garda îl arestează pe Tată.)
MAMA *(înspăimîntată):* Henrik, ce faci? HENRIK Eu voi domni acum.
Tot eu îmi voi oficia şi cununia. Şi nimeni nu mă va opri. Bătrînul este arestat. Beţivul este arestat şi el. Domnesc, sînt rege şi eu însumi voi oficia cununia. Ajunge cu trăncăneala. Mă credeţi orb? Credeţi că nu bag de seamă cum mă luaţi peste picior? Dar ajunge, gata, s-a isprăvit. Refuz să joc după cum îmi cîntaţi voi. Nu sînt paiaţa voastră. Am să vă silesc să-mi respectaţi voinţa. Dacă acest bătrîn se teme să fie rege, dacă refuză să mă cunune, am să mă cunun singur. Unde este logodnica mea?
(Văzînd-o pe Mania care se apropie.)
Iat-o venind, se apropie nedesluşită. Eu am s-o îndrum spre o ţintă lămurită! Iar cununia singur o voi oficia Şi nu îngădui amestecul nimănuia Pentru că sînt singur, singur sînt aici. Iar voi lipsiţi!
(Cortegiu. Henrik cu Mania trec alcătuind primul cuplu-Marţ nupţial.)
HENRIK Eu păşesc primul. . . Ce-mi pasă Că se tîrăsc şi ceilalţi în alai Nici nu-i văd, nici n-am habar. Un spaţiu pur mi se deschide în faţă, Prin el străbat. . .
(Zărindu-l pe Beţiv sub paza lui Vlad.)
Iar pe nătărăul ăsta să mi-1 înlăturaţi, eliminaţi, desfiinţaţi, să piară. Cu mine nu-ţi merge aşa uşor! Să-1 condamnaţi la moarte!
BEŢIVUL *(In stilul unui cerşetor):* Stăpîne, stăpîne . . .
HENRIK Ce straniu sună aceste vorbe . . . dar nu mai am ce-i face.

BEŢIVUL Stăpîne, prealuminate. N-are nimic, fie şi aşa. *(Intră.)* De m-or spînzura, m-or spînzura. în ultima vreme au tot spînzurat. O singură rugă aş avea, înainte de a muri s-o mai pot vedea.
HENRIK Pe cine?
BEŢIVUL Pe regina mea.
HENRIK Mi se pare că iar se prosteşte. Dar acum nu mai mă tem, acum totul depinde de mine. Mă rog, n-ai decît, uită-te la ea.
BEŢIVUL *(către el însuşi):* Ah, Mania, Mania, eşti ca votca.
HENRIK *(către el însuşi):* Ha, ha, ha.
BEŢIVUL Eu nu m-am însurat cu tine, deci are s o facă altul.
HENRIK Zică ce-o vrea. *(Lui Vlad)* Ţine-1 bine.
BEŢIVUL De nu m-ar ţine flăcăul ăsta, de n-aş fi arestat, ştiu eu cum, cu tine, cu ...
HENRIK Ce bîlbîială.
BEŢIVUL Chipul tău minunat am să-1 iau cu mine în mormînt, între patru scînduri, cu acest chip în faţa ochilor am să mor . . . *(lui Henrik.)* O singură rugăminte mai am, ca flăcăul ăsta să ia o floare din vasul cu flori şi să o ţină deasupra capului mîndrei copile, iar eu am s-o privesc şi am să-mi satur ochii.
HENRIK Altă aiureală, dar dacă refuz, lumea şi-ar putea închipui că e de frică. Deci n-am să-1 refuz. *(Lui Vlad.)* Ia floarea şi ridic-o. *(Către Mania)* Fă-i acest hatîr sărmanului nebun, iubita mea Mania.
BEŢIVUL O regina mea! Cu această imagine dinaintea ochilor mei vreau să pier. Vă mai rog cu umilinţă să coboare floarea un pic, să-i alunece spre ochi. *(Vlad, lăsînd floarea să alunece, o îmbrăţişează pe Mania.)* încă un pic mai jos ... acum e numai bine ... O, regina mea! Ce naiba vede? Mi se pare că nu-i nimic
HENRIK DEMNITARII
deosebit.
(se trezesc, teatral): Nu-i nimic deosebit! Bietul om, sărmanul.

BEŢIVUL
DEMNITARII
BEŢIVUL

MANIA HENRIK

BEŢIVUL HENRIK
BEŢIVUL HENRIK
BEŢIVUL HENRIK
BEŢIVUL HENRIK

Ce i s-o fi năzărit?
Vă rog, încă un pic mai jos ... Floarea să alunece pe gîtul ei... O, da, aşa e bine. Ce desfătare.
Se cuvine să admirăm răbdarea Majestăţii Sale, Stăpînul nostru nu-i numai drept, dar şi plin de îndurare.
Se cuvine să admirăm răbdarea Doamnei noastre.
Doamna noastră e plină de îndurare.
(brusc cu duritate): Iar acum nu vă mişcaţi, pentru că am să iau floarea, *(scoate floarea din mîna lui Vlad)* Nu vă mişcaţi. . .
E taman ca la fotograf.
(lui Vlad şi Maniei): Mai staţi o clipă. *(Către el însuşi)* Ce se întîmplă oare? *(Lui Vlad)* Nu te mişca! *(Către el însuşi)* Ce naiba vrea?
Ce gugumănie! Credeam că mai deştept va proceda.
Mai deştept.

Mai deştept.
Mai deştept.
Cum să fi procedat mai deştept, cînd floarea
a aruncat-o, iar ei stau tot aşa, în aceeaşi poziţie
artificială . . . Mai deştept ?
Mai deştept...
Mai deştept?
Cum oare? Stau alături în picioare,
Iată-i cum stau, el cu ea şi ea
Cu el. Şi ce e oare, dacă stau
Alături, în picioare, dar fără noimă,
Artificial. . . Ceilalţi toţi
la ei privesc
Porcule!
I-ai unit, i-ai legat,
Cu o cununie teribilă.
I-ai cununat
Porc de preot!
Porc!
Porc!
(Rîsetele demnitarilor.)

CANCELARUL
HENRIK CANCELARUL
HENRIK CANCELARUL
HENRIK
CANCELARUL HENRIK
CANCELARUL HENRIK
CANCELARUL HENRIK
CANCELARUL HENRIK
CANCELARUL HENRIK
CANCELARUL
HENRIK
CANCELARUL

Actul III

O sală din palat. Henrik şi Cancelarul.

Domneşte liniştea. Toţi rebelii au fost arestaţi. Parlamentul a fost şi el arestat. Cercurile militare şi civile sînt în stare de arest. Largi cercuri ale populaţiei se află sub gratii. Curtea Supremă, Marele Stat Major, Direcţia şi Departamentele, autorităţile publice şi cele private, presa, spitalele, grădiniţele de copii, toate sînt la arest. Au fost arestate de asemenea toate Ministerele şi în genere totul şi toţi. Şi poliţia a fost arestată. E linişte, pace şi umezeală, într-adevăr, domneşte pacea. Ce linişte e! Păi, cum să fie! E toamnă! Unde e şeful poliţiei? Aşteaptă.
Dacă aşteaptă, n-are decît să aştepte. Dar tatăl meu, fostul rege? La arest.
Şi beţivanul acela? La arest.
(sumbru, cu amărăciune): Azi va avea loc căsătoria mea. Ce zi sumbră! O zi ca toate celelalte. Eşti bătrîn. Da.
Văd că mă aflu la putere, N-are importanţă cum. Pe situaţie sînt stăpîn şi are să fie Precum poruncesc acum: să vie Toţi în sala asta să asiste Cînd regele îşi va oficia cununia. Să-i mîni pe toţi grămadă aici. La ordinele Majestăţii Voastre. Să-1 aduci pe tatăl meu sub strajă. Cu forţa. Vreau să mă cunun în prezenţa lui. La ordinele Majestăţii Voastre. Şi pe mama mea tot cu forţa s-o aduci. La ordin.

HENRIK Şi pe beţivan. . . dar legat. M-ai înţeles ? Vreau să mă cunun de faţă cu ei toţi. Nu mă tem de nimeni. Nimeni n-are să-mi facă nimic. Ştiu singur ce am de făcut şi cu asta basta. Deţin puterea şi trebuie să fie aşa cum vreau eu. Sînt stăpîn pe situaţie. Dacă se găseşte cineva care să conspire sau să

saboteze, puneţi-i căluş . . . Şeful poliţiei a adus zbirii? Cheamă-i.
(Intră Şeful Poliţiei cu trei Zbiri.)

HENRIK

De ăştia avem nevoie. Ce mutre! Mda. în cazul în care cineva are un comportament nepotrivit, ne pune beţe în roate sau se împotriveşte, daţi-i peste bot de faţă cu toţi . . . să vadă toţi . . .
CANCELARUL Mă tem Majestate că ... oare ce am vrut să zic ...
Gîndesc cu luciditate. Ascultă cu luare aminte cum raţionez. Mi-am pierdut candoarea. Mi-a fost luată ftcioria. în ultima vreme m-am gîndit mult, foarte mult. Şi n-am dormit toată noaptea. Sfinţenia, măreţia, puterea, dreptatea, moralitatea, dragostea, ridicolul, prostia, înţelepciunea, toate acestea se creează din oameni, la fel cum se extrage rachiul din cartofi. Ca alcoolul, pricepi? Eu sînt stăpîn pe situaţie şi am să-i silesc pe aceşti neghiobi să creeze ceea ce voi avea eu chef să facă; iar după ce vor fi pompat în mine destulă autoritate şi majestate, voi oficia cununia, şi dacă are să li se pară ridicol voi veni de hac ridicolului. Dacă va fi ceva prostesc, voi veni de hac prostiei. Şi înţelepciunii am să-i vin de hac. Iar dacă Dumnezeu bătrînul, demodatul şi perimatul ar avea ceva împotrivă, i-aş veni şi lui de hac . . .
CANCELARUL ŞI ŞEFUL POLIŢIEI
Aşa este, Majestate! ZBIRII Aşa e, Majestate! HENRIK Aşa e, Majestate! TOŢI Aşa e, Majestate!
(Intră Pandulf.)

PANDULF HENRIK
PANDULF HENRIK
PANDULF
HENRIK
PANDULF HENRIK
PANDULF HENRIK
PANDULF HENRIK
PANDULF HENRIK
Ba nu! Nu? Nu.
Pe cuvîntul meu, ăsta e episcopul. Eu sînt Pandulf
Cardinalul Bisericii romane şi declar, ţi-o spun de la obraz —uzurpator netrebnic — că Dumnezeu există,
Iar cununia pe care n-o consacră Biserica Nu este o cununie ci o infracţiune. Ha, ha, ha, Pandulf, Pandulf.
(Batjocoritor.)
Iubitul meu Pandulf, tu eşti Pandulf, aşa e? Da, sînt Pandulf. Eşti şi cardinal, nu e aşa? Sînt sluga lui Dumnezeu, Pandulf. Iubitul meu Pandulf, oare din întîmplare nu te-ai îmbătat îmbătat îmbătat
Cu-a ta pandulfie? Ce zici, dragă cardinale, nu te-ai ameţit Ameţit Ameţit
Cu situaţia ta de cardinal? Nu cumva ţi s-a urcat la cap şnapsul? Şnaps Şnaps
Preaiubitule, dragă Pandulf, te-ai îmbătat cu Bunul Dumnezeu şi cu sfînta biserică romană. Eşti un beţiv ordinar. Ruşine! Ştiu eu ce-i asta! Un păhăruţ, alt păhăruţ, iar după aceea dai pe gît toată sticla şi te-ai cherchelit. Nu eşti un ins oarecare, eşti un beţivan. Eu te blestem!
Cum? Iar dai pe gît? Acum te-mbeţi în prezenţa mea cu propriul tău blestem. Ha, ha. Asta e prea de tot. Am să te ating. *(îl atinge.)* Dumnezeule . . .
Arestaţi-1 pe motanul ăsta beat. Zbirii să pună mîna pe el şi să-i dea peste bot. *(Zbirii îl scot pe Pandulf.)* Ce zi posomorită!
350
351
CANCELARUL
HENRIK
CANCELARUL
HENRIK
CANCELARUL
HENRIK
CANCELARUL
HENRIK
CANCELARUL
ŞEFUL POLIŢIEI

HENRIK
CANCELARUL
ŞEFUL POLIŢIEI
HENRIK
CANCELARUL
ŞEFUL POLIŢIEI
HENRIK

CANCELARUL

Da, e o zi posomorită.
Eu domnesc . . .
Da, Majestate.
Eu stăpînesc . . .
Da, Majestate.
Pe toţi am să-i ating!
Da, Majestate.
Pe mine nu mă va atinge nimeni. . . *Â propos,*
iubite carcelarule, spune-mi, te rog, oare în-
tîmplător oamenii nu-şi bat un pic joc de mine?
O, o, o.
O, o, o.
Oare nu spun, în spatele meu, ba chiar undeva
în spatele lor înşile că... că ... că, de pildă,
eu aş fi gelos? Ha, ha, ha. Ce mai halima!
O, o. o.
O, o, o.
întreb
Din cauza întîmplării cu floarea.
Ha, ha, ha, aluzia
Neisprăvitului de beţivan era
Limpede şi putea
Stîrni clevetiri şi vorbe de clacă
Printre cei ce nu ştiu să tacă.
Eu nu ştiu nimic.
Noi nu ştim nimic.
Dacă
Astfel i-a unit în acea ciudată împrejurare
S-ar putea, din întîmplare sau altcum,
Să rămînă uniţi, iar oamenii să-i vadă aşa precum
El i-a asociat.. . şi-ar vrea să fie:
Ea cu el şi el cu ea. Hai, spune,
Nimeni n-a îndrăznit cu un zîmbet,
O aluzie, sau vorbindu-mi răspicat,
Ori prin semne tainice
Să-mi dea de ştire?
Mi s-a pus un nod în gît doar cît vorbesc.
Hei, slujitori, aduceţi-mi un măr. Am să
mănînc un măr *(Cancelarului)* Ei, ia zi, cum
e? Cum e?
Majestate, de fapt, toţi se comportă cuviincios,
dar se poate să se comporte şi necuviincios,
cine s-o ştie, or fi şi nişte semne tainice, or
HENRIK
ŞEFUL POLIŢIEI
HENRIK

CANCELARUL
ŞEFUL POLIŢIEI
HENRIK
CANCELARUL
HENRIK

CANCELARUL
HENRIK
n-or fi, de unde s-o ştiu eu, care sînt şi bătrîn
şi miop şi văd prost.
Unul are urechi de cal, iar celălalt orbul găinilor.
Şi eu am vederea scurtă.
Vă dezumflu eu pe amîndoi. *(Către Slujitorul care intră aducîndu-i un măr)* Stai, aşteaptă,
să mă uit mai bine la tine. Cine ştie
Ce gîndeşte acest om, acolo, la el... Poate
Că îşi închipuie ceva şi în mintea lui
îi uneşte ... Or îşi bate joc de mine . . .
Mă înşală ... cu el... cu ea. Ah, trădătorii.
Chipul acesta imobil. Dar cine ştie dacă nu
cumva, în clipa asta chiar, stînd în faţa mea,
nu-şi îngăduie nişte aluzii, nu-şi bate joc şi
în lăuntrul lui nu crapă de rîs. Mărul ăsta,
iată-1, e între furculiţă şi cuţit. De ce se află
între furculiţă şi cuţit? Pentru că, după cîte
ştiu, aşa se servesc merele, perele, chiar şi
piersicile. Dealtminteri e o prostie. Vlad n-a
n-a avut niciodată nimic cu ea ... Toate sînt
scorneli, prostii.
Şi totuşi trebuie s-o spun ... şi spunînd-o
O afirm . . .
(Şefului de poliţie): Stăpînul nostru a căzut
în mod ciudat pe gînduri.
Se vede că-1 muncesc grele coşmaruri.
Nu vreau să mai beau,
Nu voi mai bea . . .
Ehei, votca, votca.
(către el însuşi):
S-ar putea ca pînă acum
Vlad să nu fi avut
Nimic cu ea. Dar de cînd,
Toţi îi asociază, iar el însuşi
Se vede asociat cu ea ... Şi asociindu-se
Cu ea o şi atinge . . .
Ehehei, votca, votca . . .
(către el însuşi):
Aud eu însumi ce grăiesc.
Şi aud ce spune el. Se ştie.
Bine că totul e o pură comedie.
Cu toate astea trebuie să vorbesc...

CANCELARUL *(vesel, tare):* S-a îmbătat.
HENRIK *(Cancelarului):* Taci. *(îl pălmuieşte).*
CANCELARUL De ce pe mine?

HENRIK Te bat, ghicitoarea să fie
Mai greu de dezlegat.
Brutalitate doresc şi pe obrazul tău o găsesc.
Dacă-1 lovesc pe Cancelar
înseamnă că sînt drept! E clar.
Dar mie, brutalitate îmi trebuie,
Ca astfel să pot face ordine *(Ţipete)* Ce mai e ?
(în spatele scenei): Lăsaţi-mă, lăsaţi-mă. *(Se năpusteşte înăuntru)* Henrik, drăguţule, tata, tata, tata.
Ce are?
Henrik, tata ţipă, tata rage,
Scuipă, urlă, strigă şi sare.
O fi înnebunit?
(dramatic-idilic):
A vrut să fugă, a vrut să se ducă,
Peste dealuri, peste poieni.
L-a prins potera şi acu joacă.
El joacă, Henrik, iar ei îl lovesc.
Şi ce-i cu asta?
O, cuţitul, cuţitul, cuţitul.
îl ţin doar aşa.
(înspăimîntată): Isuse Cristoase, Henrik! Sînt mama ta.
într-adevăr, eşti mama mea. Ba chiar se nimereşte bine aşa . . . *(Se apropie de ea.)* Vreau să te strîng în braţe, să te sărut, mamă. *(O îmbrăţişează).*
Ce faci, Henrik?
Te strîng în braţe.
Mai bine lasă-mă în pace. îmbrăţişarea ta e cam stranie.
Ciudat, ciudat.
Ciudat şi neplăcut.
(Intră în fugă Tatăl, urmat de Zbiri.)
TATĂL Ajutor, mă bat.
MAMA Asasinii.
TATĂL *(încet):* M-au bătut. *(Mai tare.)* M-au bătut. *(Ţipă.)* Pe mine, pe mine m-au bătut.
MAMA
HENRIK
MAMA
HENRIK
MAMA
HENRIK
MAMA
HENRIK
MAMA
HENRIK
MAMA
HENRIK
MAMA
CANCELARUL
ŞEFUL POLIŢIEI
MAMA
TATĂL
MAMA
TATĂL
MAMA
TATĂL

HENRIK
TOŢI
HENRIK
CANCELARUL
ŞEFUL POLIŢIEI
ZBIRUL
TATĂL
MAMA
TATĂL
MAMA
TATĂL
MAMA
TATĂL
HENRIK
TATĂL
HENRIK

Vino lîngă mine, pentru că el m-a bătut şi pe mine.
(ţipînd): Cum? Cum? El te-a bătut pe tine?
Taci, taci! Mai încet.
(mai încet): Am să-1 blestem . . .
Ssst. Taci. . .
Ce-ai spus? Zici că te-a bătut?
Bine că am acest cuţit.
Doamne!
Nu, nu, ce idee! N-am să omor pe nimeni.
Deşi acest cuţit e o piază rea, n-am să omor pe nimenea. Doar am să-i ating, uite aşa!
(îi atinge pe Mamă şi pe Tată.)
Ce cuplu cumplit.
Neîndurător şi gata să te blesteme.
Mama şi tata sînt persoane sfinte.
Dar eu îi ating, îi frămînt.
Bătrînii mei ochi
N-au văzut de cînd sînt
Asemenea fărădelege!
Prin cap niciodată un atare lucru
N-ar fi putut să-mi treacă!
Ce ruşine!
Mort de te-aş vedea!
Mai bine pierdeam sarcina.
Tatăl tău mai bine te sugruma.
De copii să nu ai parte!
Propriii tăi copii să te alunge.
Propriii tăi copii de gît să te strînga.
Proprii-ţi copii să te orbească.
Luaţi-i de aici pe aceştia doi, beţi de maternitate şi de paternitate. Eu sînt treaz!
(Zbirii se apropie de Părinţi.)
Henrik, înţeleg că m-ai detronat şi rangul regal mi l-ai luat. Dar îţi sînt tată, pentru Dumnezeu, de a-ţi fi tată nu mă lipsi, altminteri pămîntul are să se despice şi-n mii de bucăţi, cu vuiet, are să crape. . .
A fi tată e o funcţie, la fel cu cea de rege. Nu poţi să-mi vorbeşti ca o persoană particulară? întotdeauna vrei să te înveşmînţi cu un rang

sau cu o demnitate? Mi s-a făcut somn. Luaţi-i!
TATĂL Prin aceste cuvinte, deschizi larg porţile nenorocirii, care din străfunduri vine! O, Doamne.
MAMA Fie-ţi milă . . .
CANCELARUL De noi păcătoşii *(Scoate ziarul din buzunar.)* A izbucnit războiul.
HENRIK Cum? Ce fel de război?
CANCELARUL Acum o clipă am primit acest ziar.
(Tăcere. Zgomote îndepărtate de tunuri.)

HENRIK într-adevăr: se trage.
TATĂL Parcă undeva, dincolo de pădure . . .
(Stare de nelinişte.)
MAMA
CANCELARUL
TATĂL
MAMA
ŞEFUL POLIŢIEI
CANCELARUL
HENRIK
TATĂL

HENRIK

TATĂL

Mai bine ne-am împacheta.
Dacă se întîmplă ceva, putem coborî în beci.
Artileria nu înseamnă nimic. Cel mai rău e gazul. Trebuie să avem nişte provizii . . . *(Mamei.)* Cumpără tot ce poţi, pentru că magazinele se vor închide . . .
Aveam puse pe undeva nişte măşti de gaz . . . dar unde le-oi fi pus? Aveam pe undeva măştile de gaz, dar am uitat în ce sertar. *(Neliniştea creşte.)* Unde or fi ?
Se apropie.
Majestate, nu daţi nişte ordine?
Nu dau nici un fel de ordine pentru că ştiu că e neadevărat. E neadevărat şi totuşi e adevărat. *(Ascultă.)* Se aud zgomote de luptă.
Ce-are să se întîmple cu noi? Ce-are să fie cu noi? Calamităţi, incendii, violenţe, chinuri, pustiiri. . .
Scorneli şi aiureli de beţivani.
Duhnesc de votcă
Daţi-i afară!
(beat): Hip, hip, m-am îmbătat.
O fi, n-o fi adevărat?
Fiul meu a declarat
Deci n-am ce-i face . . .
Cît nu sînt încarcerat
Nu e nici un păcat

Ba e chiar indicat,
356

O cupă, fiule,
Să ciocneşti cu mine.
Iar eu am să-ţi şoptesc
Am să-ţi destăinuiesc
La ureche. . .
(beată): Tra, la, la, la la, la ...
Nu te-nsura cu ea!
Adevărat grăia, bătrînul beţivan,
Atunci cînd spunea,
Că Vlad şi Mania
S-au iubit cîndva!
E o minciună!
Nu am vrut să-ţi spun, mi-a fost
Cam nu ştiu cum,
Dar acum, cînd toate
S-au dus pe copcă
Nu mai are importanţă.
în ziua cînd v-aţi logodit
I-am surprins într-un tufiş,
De ei m-am poticnit.
E neadevărat.
Dar e şi adevărat.
Şi eu i-am văzut
Ziua-n amiaza mare
Se giugiuleau la fîntînă
Ea cu el, el cu ea.
Henrik, nu te însura!
(Se aud lovituri de tun.)
HENRIK Iar trag.
TATĂL *(uitîndu-se pe fereastră):* Armată.
CANCELARUL Armată.
MAMA Toţi, băieţi tineri, nişte băietani.
TATĂL Băietani, dar cum mai sîngerează.
MAMA Henrik, nu te însura.
Cu băieţii se înhăita
Tinerilor le zîmbea.
TATĂL Cu băieţi mai tineri ca ea se iubea.
MAMA Prin vreun hăţiş sau sub un copac, or pe lan.
TATĂL Or în beci.
MAMA Or pe acoperiş.
TATĂL Sau în grajd.
MAMA în hambar sau în şopron.
357
MAMA
TATĂL
HENRIK
TATĂL

HENRIK
MAMA
TATĂL *(privind pe fereastră):* Hi, hi, cum îl strînge de gît, cum îl chinuie, acum înfige în el baioneta.
MAMA Incendiu şi ruine.

TATĂL Mai bine să acoperim fereastra, că dacă ne zăresc sau văd lumină, se pot năpusti aici şi atunci se iau de noi.

HENRIK Bătrîn mizerabil, de patimi robit,
Şi tu bătrînă limbută
Destul din gură aţi meliţat,
Am fost prea bun de v-am răbdat.
V-am ascultat, nu m-am pripit
Dar acum s-a isprăvit.
Pedeapsa va fi cruntă.
Mînia îmi veţi cunoaşte
Puneţi-i în fiare.

(Zbirii îi iau pe Tată şi pe Mamă.)

TATĂL îndurare.

HENRIK Am să mă cunun cu mîna mea, am să mă cunun cu ea, am să oficiez chiar eu cununia. Toate nu-s decît năzăreli josnice, născociri de beţivani. Vorbt goale. Chemaţi-o pe logodnica mea. Vreau să hotărăsc împreună cu ea amănuntele privind nunta. Dar . . .

CANCELARUL Dar . . .

HENRIK Dar . . .

CANCELARUL Dar.

HENRIK Dar chemaţi-1 şi pe acel curtean, pe Vlad . . . Vreau să vorbesc cu amîndoi. . .

(Ceilalţi ies.)

am să văd dacă e ceva între ei doi... şi dacă e ceva, atunci *(Intră Vlad)* voi rezolva şi voi fi stăpîn pe situaţie *(Lui Vlad)* A, Vlade, ce mai faci?

VLAD Aşa şi aşa.

HENRIK Aşa şi aşa. Şi eu la fel. Tot aşa şi aşa. Mă tem că ne-am băgat într-o încurcătură. . . tare neplăcută. . .

VLAD Mie puţin îmi pasă. Prefer aşa decît să mă ia la armata.

HENRIK Cît e ceasul?

VLAD Cinci şi jumătate.

HENRIK De unde ai ceasul ăsta?

VLAD L-am cumpărat la Anvers.

HENRIK Ce mai spun oamenii pe acolo? S-ar părea că ar fi izbucnit războiul?

VLAD Aşa se pare.

HENRIK Dar nu ştii sigur.

VLAD De nici un lucru nu poţi fi sigur. Ştii, Henrik, mie mi se pare că nu te poţi încrede în nimeni... Toate sînt minciuni şi prefăcătorii. . .

HENRIK Aşa e. . . toţi pe aici se prefac că sînt ei înşişi şi mint ca să spună adevărul. . . E chiar amuzant .. . Dar m-am obişnuit. Tu... nu cumva eşti şi tu niţeluş cam. . . ameţit ?

VLAD Eu ?

HENRIK Aici fiecare se îmbată cu altceva. Deci m-am gîndit că poate ... şi tu ... ai tras o duşcă

de ceva ...
VLAD Nu.
HENRIK Atunci de ce eşti atît de trist?
VLAD Eu? Nu sînt deloc trist. Chiar dimpotrivă.
HENRIK *(cu tristeţe):* în aparenţă nu eşti şi totuşi eşti. . . tristeţea ta se aţine în penumbră ...
Hei, ieşi de acolo, ieşi de acolo. *(Apare Mania.)*
Ei, ce se mai aude?
MANIA Nimic.
HENRIK Te simţi bine?
MANIA Da.
HENRIK Am ceva să vă spun . . . Amîndurora . . . în-
chipuiţi-vă că din momentul în care beţivanul
v-a unit cu acea floare, ha, ha, ha, într-un
fel de figură ciudată, ha, ha, ha, un soi de
statuie, nu pot scăpa de impresia că între voi
e ceva ... că s-ar fi petrecut ceva ... ha, ha, ha.
Ha, ha, ha
Şi ha, ha, ha
Nu ştiu nimica.
VLAD Şi asta ce vrea să înseamne? Că eşti nervos?
HENRIK Mie îmi vorbeşti, dar cui te adresezi?
VLAD Nu pricep.
HENRIK Chipurile stai aici singur — dar mai stai cu
cineva, nu? *(Către Mania.)* De ce nu te uiţi
la el?
MANIA De ce m-aş uita?

HENRIK
MANIA
HENRIK
VLAD
HENRIK
MANIA
HENRIK
VLAD
HENRIK
VLAD
HENRIK

VLAD
HENRIK
Dacă nu te uiţi, înseamnă că nu te uiţi. . .
la el.
(teatral): Henrik, eu te iubesc.
Da, tu mă iubeşti pe mine, iar el e prietenul
meu. Mă iubeşti şi eşti o fată de treabă . . .
Dar la ce-ai servit? *(Lui Vlad.)* Şi tu la fel.
La ce-ai servit?
Cum adică?
N-ai comis atrocităţi? Ai mai multe crime pe
conştiinţă decît un criminal obişnuit.r Sînteţi
cuminţi, sînteţi nevinovaţi, copii de casă
bună ... dar la ce-aţi servit ? Prin urmare . . .
Serveşte-i ei, şi ea
Să te servească pe tine.
(teatral): O, nu mă chinui.
Şi tu şi el, amîndoi mă iubiţi. . . atunci cînd

sînteţi fiecare singur. Dar atunci cînd sînteţi împreună . . . împreună amîndoi. . . împreună sînteţi cu totul altceva, decît fiecare în parte.
Noi doi împreună nu sîntem nimic şi încetează de a mai bate capul, ţie şi nouă.
Nouă. Nouă. De ce spui «nouă»? Ah, ah, multe vorbe se rostesc pe acest glob pămîntesc. închipuie-ţi că atunci cînd beţivanul a aruncat floarea, a devenit brusc evident că voi doi sînteţi împreună. . . trebuie s-o fi înţeles şi voi, iar acum toţi vă asociază, şi eu vă tot asociez ... în gînd, fireşte, şi sînteţi astfel tot mai strîns legaţi. Omul acesta într-un mod straniu v-a cununat... E un preot. Un preot lipsit de Dumnezeu al unui cult straniu. . . E un preot psihologic.
Ce-i cu tine? Eşti surescitat.
Sînt surescitat? Sînt oare? încep să mă îndoiesc că exist în genere. S-ar fi părut că eu sînt cel care simte, gîndeşte, hotărăşte .. . dar de fapt nimic nu se decide în mine, totul se decide între noi. . . între noi se creează forţele, mirajele, inspiraţiile şi idolii, care ne poartă ca pe nişte paie. Iar noi ne împleticim . . .
Cum aşa?
Uite la mine ce-am păţit. El v-a unit, v-a asociat, v-a alăturat pe unul de celălalt, v-a

VLAD

HENRIK

VLAD
HENRIK
VLAD
HENRIK
VLAD
HENRIK

alipit şi a făurit din voi amîndoi ceva ce mă stîrneşte ... mă îmbată pînă într-atît, încît eu *(Ameninţător)* nu mă voi linişti pînă ce nu mă voi cununa cu ea. Ţine bine minte.
N-am să-ţi stau în cale.
De ce firea mea m-a împins să fac toate astea ? De ce după o călătorie atît de ... tulbure . . . am ajuns în acest port? Cum se poate explica acest fenomen? Poate că am pentru tine o slăbiciune subterană şi obscură?
Mare lucru!
Or poate că am fost dintotdeauna gelos pe tine din cauza ei... şi te-am considerat rival?
Nici asta nu are vreo importanţă.
Cine ştie dacă în genere un bărbat se poate

îndrăgosti de o femeie fără participarea, fără
intermediul — ca să mă exprim aşa, al unui
alt bărbat. Poate că în genere un bărbat nu
resimte o femeie decît printr-un alt bărbat?
O fi vreo formă nouă de dragoste. Pe vremuri
a fost în doi, iar acum în trei?
îmi face impresia că exagerezi.
Poate că e ceva ce mi s-a impus din afară,
poate că nici măcar n-o resimt atît de adînc,
ci sînt doar nevoit să mă comport de parcă
aş simţi-o. Mi se învîrte capul din cauza acestor
drumuri încurcate şi întortocheate ... pe care
tot merg şi merg . . . fără oprire şi fără odihnă...
E grea această poartă şi apăsător tavanul, iar
cerul straniu, enigmatic. Beţivanul ăsta m-a
îmbătat. Preotul acesta e un adevărat preot.
Cu degetul său a făcut din voi, a făcut din
voi un idol... în faţa căruia sînt nevoit să
îngenunchez şi să aduc ofrande, ca într-un vis.
Sînt rege totuşi şi domnesc.
Eu domnesc. O, Henrik, Henrik!
Eu, cu mîna mea, cununia o voi oficia.
Nu te lăsa stăpînit de alţii, Henrik,
Domneşte tu! Sfărîmă idolii, vraja risipeşte-o
Şi urcă-te pe propriul tău tron.
Ce straniu au răsunat cuvintele acestea. Măcar
de n-aş vorbi atît de artificial. Iar ea stă aici. . .
chiar lîngă noi ... şi ascultă.
360
361
MAMA (*teatral):* De ce ne chinui pe amîndoi? Pe
mine şi pe tine?
HENRIK Ce actriţă proastă! îmi vine cîteodată . . . *(Face
gestul de a o lovi.)*
MANIA (*cu grosolănie):* Ia te poftesc, ştii? Fără, fără...
HENRIK Pleacă. Vreau să discut cu el între patru ochi.
Dar nu te du prea departe. Cere valetului
să-ţi servească ceaiul. *(Manta iese.)*
Iar acum
La treabă! Nu ştiu, zău, ce-are să iasă
Din toate acestea.
S-a aşternut o sinistră tăcere . . .
Tac şi pereţii, tace totu-n jur.
în aşteptarea a ceea ce am să spun.
De mult n-am trecut prin atare emoţie. *(Lui
Vlad.)*
Hei, Vlade, ce mai faci?
VLAD Bine.
HENRIK Stai jos. Vreau să vorbesc cu tine.
VLAD Bine.
HENRIK Ceva neplăcut eu am a-ţi spune.
Nu-i nici firesc şi nici banal.
Şi de la ce-i obişnuit se abate.
VLAD Ce-mi pasă că e anormal cînd eu sînt normal.
HENRIK De-aş rosti-o răspicat,

Ţi s-ar părea neadevărat.
De cum rostim totul depinde,
Deci s-o spun, trebuie
Niţel cam artificial.
Şi te-aş ruga, ca şi tu, din partea ta, să nu-mi răspunzi simplu ci să te comporţi astfel cum am să-ţi spun. Aici nimeni nu va intra. Uşa o voi încuia.
VLAD Puţin îmi pasă.
HENRIK Ştiu. în ciuda tinereţii tale ai fost nevoit să faci atîtea lucruri ciudate. Dar te asigur că nu-i un capriciu oarecare, e ceva serios. După cum ştii, dragul meu Vlad, l-am răsturnat de la domnie pe tatăl meu, regele, şi am devenit chiar eu rege, iar astăzi am hotărît să mă căsătoresc cu logodnica mea, prinţesa Mania, oficiind chiar eu cununia. Zii: aşa e, ştiam.
362
VLAD Aşa e, ştiam.
HENRIK Dar ce folos că mă voi cununa cu ea în modul cel mai oficial, dacă întreaga curte o să clevetească pe seama relaţiilor voastre intime. . . şi dacă eu însumi o să-mi închipui — pe drept sau pe nedrept — că voi... zii: da.
VLAD Dacă ţii la asta, pot spune: da.
HENRIK Nu, nu aşa. Zii «da» fără alt comentariu. E adevărat că nimeni nu aude ce vorbim . . . dar ne auzim noi. Zii: «da».
VLAD Da.
HENRIK Desigur aş putea să te înlătur ... să te înlătur, să pun să te aresteze, cum am făcut cu beţivul. Aş putea chiar să te lichidez, să te ucid. Dar chiar de aş face-o, nu s-ar schimba nimic, pentru că întotdeauna aş bănui, aş presimţi, aş şti, că de fapt îţi aparţine ţie şi nu mie.
Zii: «da».
VLAD Da.
HENRIK Draperiile astea sînt imposibile. Nu pot înţelege cum de-a ajuns acest palat atît de prost întreţinut. Atîţia slujitori şi atîta murdărie. O să fiu nevoit să mă ocup şi de această problemă. Nu-mi spune nimic. Vorbesc tot eu. Ce crezi despre mine?
VLAD Cred că eşti bolnav.
HENRIK Am să-ţi lămuresc nişte lucruri în măsura în care pot fi lămurite. De cînd m-am pomenit amestecat în toate astea, ezit între doi poli: al răspunderii şi al lipsei de răspundere, al adevărului şi al falsităţii. Pe de-o parte ştiu că ceea ce se petrece aici este neserios, iresponsabil, artificial, oarecare ... Pe de alta, o iau foarte în serios şi mă simt de parcă aş purta răspunderea pentru tot.
Nu mă pot opri să rostesc fraze artificiale.
Iar pe de altă parte mi se pare că aceste fraze

sînt mai puţin artificiale decît simplitatea însăşi.
Ştiu că nu sînt un rege adevărat.
Şi totuşi mă simt rege.
Mă amuz ca un copil, neîncetat,
Dar totodată ştiu că jocul acesta nu e

Atît de nevinovat cum pare. Mă simt de parcă
simulînd ceva, l-aş stîrni să apară şi de parcă
prin fiecare cuvînt şi gest al meu aş conjura
şi aş crea ceva. . . ceva mai puternic decît
mine.
Ce părere ai despre ce ţi-am spus?
VLAD E destul de nebulos.
HENRIK Se poate, dar tu însuţi te comporţi uneori de
parcă ai şti ceva — şi alţii tot aşa ... Ce ştiţi ?
Ştiţi mai mult decît mine or mai puţin?
Nu, n-am înnebunit. Sînt un om lucid, un
om modern. De ce ţin neapărat să mă cunun
cu ea? Pentru că doresc s-o am aşa cum a
fost cîndva — şi ştiu şi sînt convins, că dacă
m-aş încurca cu ea fără cununie, nu pe logod-
nica mea de odinioară aş avea-o ci o tîrfă . . .
Doresc ca nunta pe care o s-o oficiez pentru
ea şi pentru mine să fie cu adevărat sfîntă.
E un gînd mistic, sau un gînd nebun? Oare
nu sînt capabil de un act sacru? La urma
urmelor despre ce e vorba ? Despre alţi oameni.
Dacă alţi oameni vor recunoaşte sfinţenia aces-
tui act, atunci el va fi sfînt — sfînt pentru ei.
Dacă o vor recunoaşte pe ea drept regina mea
demnă şi imaculată, atunci ea va deveni regină
— pentru ei. Şi dacă va fi pentru ei, va fi şi
pentru mine.
VLAD Gîndeşti lucid, dar faci o impresie stranie.
HENRIK Lasă-mă să continui. Cine îi preschimbă pej
muritorii obişnuiţi în zei, în regi? Oamenii.
Dacă un elefant sau un crocodil poate fi Dumne-
zeu, atunci de ce n-aş putea fi şi eu? Am să-i
silesc să mă preschimbe în Dumnezeu, să mă!
încarce cu forţa lor psihică sau cum s-o fi
spunînd... şi atunci voi îndeplini un act
însemnat şi măreţ acolo în adîncuri unde se
decide soarta noastră.
Iar acum ascultă-mă
Cu atenţie. Peste o clipă
Am să făptuiesc acel act pentru care
Am nevoie de putere.
Iar tu puterea mi-o slăbeşti.
VLAD Aha.
HENRIK Am să-ţi explic planul meu de acţiune. E un
plan cît se poate de simplu, ba chiar auster.

Am poruncit să fie toţi poftiţi la bal la curte.
La acest bal eu şi cu ea vom crea între noi
cea mai mare cantitate de dragoste posibilă cu
ajutorul privirilor, zîmbetelor, mîngîierilor etc.
Vom crea între noi dragostea, puritatea, fideli-
tatea ... la fel cum a fost odinioară.
Totodată am să silesc banda asta ca, prin
semne de respect şi adoraţie, să mă pompeze
cu divinitate, şi atunci, cu cea mai mare linişte,
am să oficiez cununia care va legaliza şi va
consfinţi totul . . . E ceva bizar în asta? Nimic.
Absolut nimic.
Nimic. Dar înţelegi şi tu că mai întîi trebuie
să birui ceea ce s-a petrecut între voi şi ceea
ce mă umple de slăbiciune. Am nevoie de
putere.
Iar tu mi-o iei ...
Prin urmare acum afla-vei
Ceva destul de surprinzător: vei fi silit
Să te omori — şi asta doar
Fiindcă eu ţi-o poruncesc
Şi că aşa poftesc.
VLAD Ce mai propunere!
HENRIK Ştiu că toată tărăşenia e curată prostie. . .
Crezi că n-o ştiu şi că nu mi-e ruşine? Totul
e grozav de artificial. Dar eu n-o spun decît
aşa, de încercare . . . Sînt curios cum sună
— mă-nţelegi tu oare? Natural,
Nimic nu trebuie luat în serios.
Cine nu observă că sînt moşi pe groşi?
Ţin doar glasul să mi-1 aud cum sună.
Dar vreau s-aud şi ţie ce-ţi iese din gură.
De aceea te rog: Lasă capul în piept, îndoaie
puţin braţele şi picioarele, strînge-te niţel şi
zii«Dacă vrei tu, Henrik, sigur că da, cu toată
plăcerea».
VLAD Eu nu sînt actor.
HENRIK închipuie-ţi că înveţi pe dinafară o poezie.
VLAD Nu doresc să-mi închipui.
HENRIK Imaginează-ţi că eşti un preot care rosteşte o
formulă magică.
364
365
VLAD Nu vreau să-mi imaginez nimic.
HENRIK Nu crezi că peste o mie de ani oamenii vor
vorbi între ei cu totul altfel decît vorbim noi
acum?
VLAD E posibil.
HENRIK Şi că aceste convorbiri ale lor vor fi infinit
mai bogate? Există numeroase melodii pe care
actualul nostru repertoriu nu le cuprinde. Ce
te împiedică să rosteşti aceste vorbe de încer-
care? Şi lasă capul în jos.
VLAD La ce-ţi foloseşte că voi recita acele cuvinte?
Vorbele nu sînt fapte.

HENRIK Bineînţeles că nu sînt. Nu, să nu-ţi închipui cumva' că aş crede în nişte formule magice. Sînt o minte modernă. Dar de ce n-ai spune-o... ca să vezi cum te simţi cînd o spui? Doresc să te pui la încercare pe tine însuţi spunînd aceste cuvinte, cu aceste cuvinte pe buze . . . să vezi. .. cum e. Pînă la un punct e chiar instructiv. Cuvintele eliberează în noi anumite stări sufleteşti... ne formează . . . creează între **noi** realitatea. . . Dacă tu vei spune ceva straniu . . . atunci şi eu pot spune ceva şi mai straniu încă şi astfel;, sprijinindu-ne unul pe altul, putem ajunge departe ... Ei, vezi, nu e nici atît de greu şi nici atît de absurd pe cît a putut să-ţi pară. în doi se poate face totul.
Şi apoi
Ce-ţi pasă că e ceva anormal
Cînd tu eşti normal.
VLAD La urma urmei, dacă ţii atît de mult. . .
HENRIK Stai aici, lîngă mine. Nu ne vede nimeni, nu-i aşa? Prin gaura cheii nu se vede. Totul se petrece numai între noi. Ce tăcere grozavă! Nu s-a întîmplat nimic, dar te simţi ciudat. Stai jos. Ba nu, mai bine treci aici, lîngă acest scaun, lasă capul în jos.
Acum eu mă apropii de tine,
Lîngă tine mă opresc, şi,
Cu mîna mea mai vîrstnică, apăs grumazul tău tînăr.
E răcoare, nu-i aşa? Eu te ating cu mîna.
Dragul meu Vlad. Nu, această introducere este

inutilă... Tu TREBUIE SĂ TE OMORI PENTRU CĂ AŞA MI s-A NĂZĂRIT. Răspunde acum ceea ce ştii.
VLAD Fie. DACĂ VREI TU, HENRIK, SIGUR CĂ DA, CU TOATĂ PLĂCEREA.
HENRIK SĂ FII PREZENT LA CUNUNIA MEA ŞI LA MOMENTUL OPORTUN OMOARĂ-TE CU ACEST CUŢIT.
(îi dă cuţitul.)
VLAD DA.
HENRIK Altminteri ce se mai aude? Măcar te hrănesc bine?
VLAD Destul de bine.
HENRIK Cît e ceasul?
VLAD Şapte.
HENRIK Ceasul acesta valorează pe puţin de două ori pe atît cît ai plătit pentru el — dacă îmi aduc bine aminte . ..
VLAD Da, am făcut o afacere bună.
HENRIK E un ceas frumos. Deci deocamdată la revedere,
VLAD La revedere. *(Iese.)*
HENRIK *(singur):* O joacă.
Să presupunem că n-a fost decît o joacă.
Dar ... ce fel? Oare jocurile acestea ar putea fi şi primejdioase?

Să aflu care este sfera de
acţiune a cuvintelor aş vrea!
Dar a mea?
Un vis ? Da, da, e un vis ... o copilărie . . .
(Către o mobilă) Mă priveşti? De priviri împresurat, mă
aflu în centrul privirilor şi toate cele pe care le privesc
se uită la mine.
Deşi sînt singur
Singur
în această tăcere . . . întind braţul. Un gest
atît de obişnuit
De normal
De cotidian
Devine un gest semnificativ întrucît nu se adresează nimănui.
Mişc degetele în tăcere, iar persoana mea
Creşte din sine devenind ea însăşi

L

Şi esenţă a esenţei. Eu, eu, eu însumi!
Dacă sînt eu, eu, eu însumi, atunci de ce
(Să folosim acest efect) eu nu exist?
Ce folos, mă întreb, că sînt eu, eu chiar în
mijloc, chiar în centru,
dacă niciodată nu pot fi
Eu însumi.
Eu singur.
Eu singur.
Acum, că eşti singur, singur de tot, ai putea
să suspenzi măcar o clipă recitarea ta necontenită
Această fabricaţie de cuvinte
Această producţie de gesturi. . .
Dar tu, chiar şi atunci cînd eşti singur, te
prefaci că eşti singur, (s-o spunem sincer aici,
în acest loc, în această clipă)
Te prefaci că eşti tu însuţi pînă şi
în faţa ta.
Eu singur
Eu singur (s-o marcăm încă o dată aici) în timp ce dincolo
Sînt ţipete, gemete şi sînge, ah, ah şi spaimă.
Niciodată nici un om probleme atît de grele
De rezolvat, n-a avut,

Sub jug mai crunt nu a gemut
De durere şi ruşine ... Ce atitudine să iau ?
în faţa acestui josnic şi ruşinos ocean
Să încrunt din sprîncene puteam,
Spre cer braţele să le ridic,
Mîna în pumn s-o preschimb, sau palma
S-o trec peste fruntea-mi înţelept gînditoare
Da, da, eu aş putea
Lua cutare sau cutare atitudine . . . înaintea voastră.
Şi pentru voi! Dar nu şi pentru mine. Eu n-am nevoie
De nici o atitudine.
Durerea străină n-o resimt
Umanitatea doar mi-o recit!
Căci eu nu exist!
Nu sînt nici un « eu », ah! ah! în afara mea,
în afara mea mă creez, ah, vai, dezacordată,
368

CORUL
Pustie orchestră a vaierului meu,
Ce din gol te iveşti şi-n gol dispari tot mereu.
O, voi, recitatori,
(Cu furie să zvîrlim acest cuvînt, cu sarcasm)
Ai moralităţii şi responsabilităţii (O schimă
Ironică şi răutăcioasă să ne-o aşternem pe faţă
şi cu-n gest de lehamite să le întoarcem spatele.)
De prisos vă sînt cărţile, sistemele,
Articolele, filozofia, cuvîntările
Definiţiile, echitatea, observaţiile
Inspiraţia, emoţiile, revelaţiile
în faţa celor două miliarde de oameni
Care se strivesc între ei, în veşnicul,
întunecatul, sălbaticul, imaturul rut...
(Fie ca rîsul nostru discret,
Rîsul nostru umano-uman, privat şi secret,
Nedefinit şi necercetat
Să răsune acum, deîndat'.) în timp ce voi încercaţi
O atitudine oarecare să adoptaţi,
Noi aici stăm şi zăbovim
Ferecaţi de-al nostru destin.
(Iar acum, monologul pentru a-1 curma
Şi cuvîntul a-1 încheia)
Mă lepăd de orice ordine,
Desfid orice idee.
Nu mă încred în abstracţiune,
în Dumnezeu şi nici în Raţiune.
Sfîrşiţi cu aceşti idoli. Daţi-mi Omul!
Să fie ca mine, imatur, neterminat,
Tulbure şi întunecat.
Să dansez cu el aş vrea, să petrec.
Să lupt cu el, să mă prefac,
Să-1 seduc, să-1 bruschez.

Să-mi fie drag şi îndrăgindu-1, prin el
Aîereu din nou să mă făuresc şi eu.
Prin el să cresc şi crescînd să-mi celebrez
Eu însumi cununia
în biserica oamenilor!
(Intră din toate părţile Demnitarii, Doamnele precum şi Cancelarul, Şeful Poliţiei şi Zbirii. Muzică. Bal.)
în cadril s-au prins perechile.
Să ne trăiască Regele.
369
CANCELARUL
HENRIK
HENRIK Dans elegant cadrilul e!
CANCELARUL Să ne trăiască Regele!
HENRIK *(plimbîndii-se de braţ ' cu Cancelarul):*
Dansează acum întreaga curte!
Resfiră al glasurilor cor
O mreajă de visare dulce.
Păru-i de aur strălucitor.
Dans minunat este cadrilul.
înnaripează orice vis,
Ne poartă drept spre Paradis.
Cosiţele îi sînt ca inul.
Chiar fără rost, plutească rima.
Iluzii, ca un fum uşor,
învolburate pînă-n China
în vers şi ritm se-nalţă în zbor.
Ajunge! Staţi!
(Dansatorii se opresc.)
Cere-le să facă o plecăciune!
(Dansatorii se înclină.)
încă o dată!
(O plecăciune.)
încă o dată!
(O plecăciune.)
Aceste plecăciuni pompează în mine încredere...
Unde îmi sînt oamenii ? *(Intră Zbirii.)* Constat că sînt oribili, amin. Unde e Şeful Poliţiei? *(Se apropie Şeful Poliţiei.)* Cu zbirii ăştia, să-i puneţi pe toţi cu botul pe labe, amin. Dacă vreunul ar încerca să se arunce asupra mea . . . atunci aruncaţi-vă asupra lui. Foarte bine. *(Trece printre rînduri şi-i priveşte pe cei adunaţi.)* Sînt toţi de faţă? Dar femeia asta cine e?
CANCELARUL E Prinţesa Pirulu.
HENRIK Mi-am dat seama numaidecît că e Prinţesă, după cît e de vulgară. Şi cretinul ăsta cine e?
CANCELARUL E un cretin de rang.
HENRIK Are o privire cretină. Dar insul ăsta moale, alb, borţos şi slinos?
CANCELARUL E un degustător.

370
- HENRIK Are o crustă după ureche. Şi ce degustă de
■><■ **fapt?**

CANCELARUL Degustă propriul său dezgust.
' HENRIK Bun. Văd că ai reuşit să aduni aici crema societăţii. *(Se adresează Zbirului arătîndu-i-l pe Degustător.)* Calcă-1 pe picior, dar în aşa fel
1 „' încît să-1 doară. *(Tăcere.)* E tăcere. Ce zici,
'lf nu-i aşa? *(Uitîndu-se în sală.)* într-adevăr numai elita. Se vede de la o poştă că sînt sferele
' ' " ' cele mai înalte ale acestui regat slăvit. Dar de ce-i totul atît de vechi şi ponosit? Parcă-i un congres de mamuţi!
CANCELARUL Vă cer iertare, Majestate.
HINRIK Ăştia nu sînt oameni, ci caricaturi! Uită-te la ochelarii, la bărbiţele, la mustăţile lor — la urîţenia trupurilor, la slăbiciunea lor respingătoare — braţele răsucite, parcă mutilate, vinele jalnice, sclerozate, vineţii, dinţii plombaţi, picioarele deformate, stomacurile umflate, piep-
. turile uscate, scleroză, tabes, paralizie, suferin-
' ",'., ţe, boli, defecte şi deficienţe, goliciune urîtă şi respingătoare. Iar pe lîngă asta ce distincţie!
.,{, Dichisiţi, spilcuiţi, frizaţi de frizeri de mîna întîi. Mortăciune, arată-ţi şoseta: e o şosetă
"' .' „ cochetă, cu un desen plin de gust, din cea mai fină mătase — e o şosetă elegantă. Dar piciorul e în descompunere. Ăştia sînt oameni pe ducă. Privirile lor amintesc de ţintirim. Şi ei conduc ?
OASPEŢII *(dansînd):* Dans elegant cadrilul e, ,
Să ne trăiască Regele!
(Se opresc din dans. Intră lachei cu sticle pe tăvi.)
LACHEII Vin de Burgundia, Tokaj, Malaga, Porto.
HENRIK *(despre musafiri):* Ce beţie de chipuri! Ce exhibiţie de mutre şi de burdihane, ce expoziţie de chelii.
Cîntă orchestră la nunta mea.
Mie-mi prieşte, nu-i voi uita.
LACHEII Vin de Burgundia, Tokaj, Malaga, Porto.
.<■■.' HENRIK Unde mi-e logodnica?
CANCELARUL Iat-o. Tocmai intra, însoţită de copilele împodobite cu flori albe.

HENRIK Să se apropie şi să-mi zîmbească lăsînd ochii în jos, apoi să facă în faţa mea o plecăciune. Eu mă aplec, o cuprind uşor de umeri, nu-i îngădui să îngenuncheze şi-i zîmbesc cu zîmbetul anilor de demult. *(Mania şi Henrik execută cele spuse.)*
CANCELARUL *(în şoaptă):* Majestate, se aude tot ce spuneţi.
HENRIK *(tare):* Asta şi vreau, să se audă. Noi nu ne iubim — noi doar creem dragostea între noi. . . *(Maniei.)* De ce nu-mi zîmbeşti? Zîmbeşte-mi ca odinioară, cînd încă nu te violase nimeni şi nu erai o tîrfă într-o crîşmă. înţelegi? Altminteri ai s-o păţeşti. Şi nu privi în lături, nu căuta din ochi pe nimeni, ştii bine doar că

sînt gelos pe Vlad. *(Cancelarului.)* Anume rostesc totul cu glas tare, pentru că aici nimic nu trebuie ascuns, aici totul e pe faţă. Uite cu cîtă graţie mi-a zîmbit. Zîmbetul acesta îmi stîrneşte mii de amintiri şi mă înduioşează faţă de... faţă de ei.

Iubita mea, surîsul ce mi l-ai dăruit,
Răsfrînt de ei toţi de mi l-ai întoarce
Ca valul mării însutit şi-nmiit,
Nu-ţi fie teamă, în mine te încrede,
Al inimii pustiu iar mi l-ar umple
Şi te-aş iubi din nou, aşa cum te-am iubit!

Să-mi strîngi mîna pe furiş. Aşa, e bine. Şi acum? Ce trebuie să facem, Şambelane, ca această primire să devină o adevărată recepţie regală ?

ŞAMBELANUL *{anunţă):* Cercuri, cercuri, cercuri.

(Invitaţii formează cercuri.)

ŞAMBELANUL Daţi-mi voie, Majestate, daţi-mi voie, Majestate, daţi-mi voie, cele mai distinse nume, cele mai mari averi, cefe mai înalte ranguri, toată floarea, toată elita, toată crema societăţii, cu toţii nu visează, nu aspiră decît la onoarea de a vă săruta dreapta, Majestate. Am cinstea, am onoarea să vi-1 prezint Majestăţii voastre pe renumitul poet Paul Valery, incontestabilă faimă şi glorie a umanităţii... iar aici îl vedeţi pe poetul Rainer Măria Rilke, aceeaşi faimă şi

glorie a aceleiaşi umanităţi. Geniali, nemuritori incomparabili, inegalabili.

HENRIK Să facă o reverenţă în faţa mea. *(Maniei.)* Sprijină-te de umărul meu. De ce babele astea îşi fac reverenţe între ele, în loc să-mi facă mie? Cine-şi permite aici să glumească? Glumele sînt interzise.

ŞAMBELANUL O clipă, Sire. Vă rog să le iertaţi. . . dar înainte de a se înclina înaintea dumneavoastră trebuie să-şi confirme printr-o reverenţă reciprocă propria lor măreţie.

HENRIK Pe ipochimenul ăla cred că-1 dor rinichii. Cum adică? Ăştia se salută între ei?

ŞAMBELANUL Profunzimea şi măreţia acestor inegalabili poeţi, datorită tocmai profunzimii şi măreţiei lor, nu poate fi apreciată pe deplin decît de ei înşişi. Şi cum ceilalţi oameni sînt poeţi mai mici decît ei, nu sînt în stare nici să-i judece, nici să-i aprecieze, nici să-i înţeleagă. De aceea, printr-o reverenţă reciprocă îşi recunosc măreţia, pentru a o depune mai apoi la picioarele Majestăţii Voastre. *(Poeţii se înclină în faţa lui Henrik.)*

CANCELARUL Vai de mine şi de mine . . .

HENRIK Bun. Acum am în mine gloria acestor melan-

colici cîntăreţi din lăută. Continuaţi să pompaţi. Nebunul ăsta pletos cine e?
ŞAMBELANUL Un pianist.
HENRIK Dar nebunele alea de colo de ce se zbuciumă aşa, holbînd ochii şi trăgîndu-se de sînii căzuţi ?
ŞAMBELANUL Actorii, virtuozii şi cîntăreţii stîrnesc în femei asemenea reacţii.
HENRIK Tocmai de asemenea idoli de mîna a doua am nevoie. Porunceşte-i ca prin reverenţa lui să pompeze în mine dumnezeire. Insul ăsta tot n-o să trăiască prea mult — e ofticos. Are nişte degete atît de fine. Dar femeia asta, ce-i cu ea? De ce-i potriveşte slujnica scăunelul pentru rugăciune?
CANCELARUL Vai de mine şi de mine!
ŞAMBELANUL Daţi-mi voie, Majestate... vă cer iertare, Majestate, această prinţesă, după cum aţi mai binevoit să observaţi, este în sine de ajuns de

grosolană. Arde de dorinţa să cadă în genunchi înaintea Majestăţii Voastre dar genunchii ei sînt. ..
HENRIK *(ridicîndu-i fusta):* . . . destul de pociţi, într-adevăr.
ŞAMBELANUL Da, dar ea are o slujnică şi această slujnică are să-i cinstească genunchii, înainte ca aceşti genunchi să vi se închine, Majestate.
HENRIK La drept vorbind aş prefera genunchii slujnicuţei.
LACHEII *(servind):* Vin de Burgundia.
ŞAMBELANUL Nu, asta nu se poate! E o slujnică.
CANCELARUL E slujnica ei. O slujeşte pe ea.
HENRIK *(Doamnei):* Cum te cheamă ?
DOAMNA *Clodilda.*
HENRIK Din ce crapi, pardon, din ce trăieşti?
DOAMNA Din rente.
HENRIK Cu ce te ocupi?
DOAMNA Cu starea mea generală de slăbiciune.
HENRIK Pentru ce trăieşti?
DOAMNA Ca să mă bucur de respectul general.
HENRIK E o zeiţă minunată. E un altar împodobit cu lucruri de preţ şi tămîiat de această slujnică. Să îngenuncheze în faţa mea pe scăunelul de rugăciune, iar slujnica să-i sărute talpa. Pompaţi! O, cum mă mănîncă. Şambelane, scarpină-mă la spate în stînga.
Aici?
Nu, mai sus, în stînga.
Aici?
Nu, mai la dreapta, n-are importanţă, dar e chinuitor . . .
(confidenţial): Vă chinuie?
(curios): Vă chinuie?
Nu, deloc. E chiar amuzant. Unde e tatăl meu? Aduceţi-1 aici pe fostul meu tată dim-

preună cu fosta mea mamă. Acuşi începem. *(Maniei.)* Strînge-mi mîna şi eu o să ţi-o strîng pe a ta ... Ce gol în jurul meu. Âm impresia de parcă n-ar fi nimeni. Sînt singur, numai cu tine . . .

MANIA Te iubesc.

ŞAMBELANUL
HENRIK
ŞAMBELANUL
HENRIK
ŞAMBELANUL
CANCELARUL
HENRIK
HENRIK
CANCELARUL
HENRIK
CANCELARUL
HENRIK
CANCELARUL
HENRIK
CANCELARUL
ŞEFUL POLIŢIEI
HENRIK
TATĂL
MAMA
HENRIK
MAMA
TATĂL
MANIA
HENRIK
CANCELARUL
HENRIK
ŞEFUL POLIŢIEI
UN LACHEU
HENRIK
INVITAŢII
LACHEII
INVITAŢII
HENRIK

Da, aşa. Spune-o tare, ca să audă toţi, toţi» toţi. *(Cancelarului.)* Unde e tata?
(mecanic): Imediat va fi aici.
(mecanic): De ce nu vine tata?
(idem): Va veni numaidecît.
(idem): Dacă va veni, să vină.
(idem): De venit, au să vină.
(Zbirii îi aduc pe Tată, pe Mamă şi pe Beţiv ţi-i aruncă la picioarele lui Henrik.)
Şi?
Nimic.
Nimic.
Nimic. în faţa ăstora îngenuncheam nu de mult. *(îi împinge cu piciorul.)* Parc-aş mînca ceva. *(Se aşazâ pe Tatăl său.)*
Şi eu aş mînca ceva.
Şi eu la fel.
Deocamdată nu e nimic de mîncare.
Dacă nu e^ nu e!
îţi aduci aminte, Henrik, cînd ne duceam în cîmp cu brişcă?
Uneori veneam şi eu. Cînd era vreme bună.
Da, erau plimbări plăcute . . . *(Se ridică.)* Dar nu despre asta e vorba. Chiar deloc. Nu-i

momentul potrivit pentru taclale ... Eu trebuie
să-mi oficiez cununia!
Oficiaţi-vă cununia.
Vin de Burgundia.
Vin de Burgundia.
Vin de Burgundia.
în sănătatea credincioşilor mei supuşi.
(ridicînd paharele): Trăiască Regele.
Vin de Burgundia. Vin de Burgundia.
(dansînd):
Dans elegant cadrilul e,
Să ne trăiască Regele!
Vinul în cupe să sclipească.
De farmec balul să înflorească.
(plimbîndu-se cu Mania):
Şăgalnice amintiri în noapte
Iubiri părelnice învie.
Plutesc ca-n vis iluzii moarte

Şi-un straniu cînt în taină adie.
MANIA Mîhniri şi lacrimi de copilă
în al nopţilor alean
Acum uitate-s. învie iar vechea idilă
Pierdutu-mi frate l-am aflat.
HENRIK în pas de dans cadrilul
Ne-mbată ca şi vinul.
Bălaie e ca inul!
Destul, destul. Opriţi. *(Lacheului.)* Vin de Burgundia.
LACHEUL Vin de Burgundia.
HENRIK Vin de Burgundia.
LACHEUL Vin de Burgundia.
HENRIK *(înaintînd spre mulţime):*
Pieriţi din faţa mea.
Trageţi-vă îndărăt. Eu înaintez
Asupra voastră. Eu, persoana mea,
Eu însumi. E un gol.
Facă-se un gol. Sînt eu
Aici, chiar la mijloc,
Iar acum atenţie.
Puneţi aici un scaun, un scaun gol, pe care să şadă ea. Eu mă voi apropia şi... şi ce? De pildă, o voi atinge . . . uite cu acest deget. .. şi asta are să însemne că m-am însoţit cu ea şi că ea a devenit soţia mea legitimă, legală, credincioasă, pură şi imaculată. Nu am nevoie de alte ceremonii. Şi îndată ce-am s-o ating, voi să cădeţi în genunchi şi îngenunchind să înălţaţi gestul meu spre culmea celei mai sfinte sfinţenii.. . spre slava ceremoniei cununiei. Nu îndrăzniţi să nu cădeţi în genunchi! Iar acum înainte, înainte, dă-i înainte, Henrik, Henrik, o, Henrik.
CURTEA Henrik, Henrik, Henrik.

înainte, dă-i înainte. O, Henrik, Henrik, Henrik.
HENRIK Puţin îmi pasă ce gîndiţi! Dar, oare ce gîndiţi ? Vă spuneţi că ... *(UneiDoamne.)* Ce părere ai?
DOAMNA Eu nu gîndesc nimic.
HENRIK Ba gîndeşti şi voi toţi... cu toţii gîndiţi.
LACHEUL PortO.
CANCELARUL Ei gîndesc.
376
ŞEFUL POLIŢIEI
HENRIK
VLAD
HENRIK
VLAD
HENRIK
CANCELARUL
ŞEFUL-POLIŢIEI
HENRIK

Gîndesc . . . toţi.
(gînditor): Gîndesc . . . *(Trece printre Oaspeţi, privindu-i drept în faţă. Se întîlneşte cu Vlad.)*
A, iată-te, ce mai faci?
Bine.
Ce se aude?
Nimic.
Bine. *(Rămîn unul în faţa celuilalt.)*
Stăpînul e cam îngîndurat.
Da, e cam îngîndurat regele.
(către el însuşi): Nu vreau
să mai beau.
Şi nu voi mai bea . . .
(Tuturor.)
Poate vă închipuiţi, vă gîndiţi, vă socotiţi
Că eu domnesc doar pentru că ei
Pentru că acei mişei
Sînt bogaţi... şi că n-aş putea
Să le ţin piept, de i-ar elibera?
(Cancelarului.)
Prin urmare ordon:
Sa-i dezlegaţi
Pe cei încarceraţi! Să se arunce
Asupra mea!
CANCELARUL Sire!
ŞEFUL POLIŢIEI Sire!
HENRIK *(lui Vlad):* Ştii ce aştept de la tine. *(Tace.)* Dezlegaţi-i. Să se lămurească o dată cine domneşte aici. *(Tatăl şi Mama se ridică. Abia acum se vede starea lor oribilă, cu chipurile chinuite, însîngerate.)* Ce bufonadă. Ce artificialitate cumplită şi oribilă.
CANCELARUL Parc-ar fi ieşit dintr-o pivniţă.
HENRIK încercaţi să mă înspăimântaţi ?
De ce nu se năpustesc asupra mea?
Nimic ?
Nimic.
Nimic.

CANCELARUL
ŞEFUL **POLIŢIEI**
DEMNITARUL-TRĂDĂTOR
Nimic.
(Un grup de trădători se apropie cu intenţii rele.)
377
^
HENRIK

Nimic.
CANCELARUL
ŞEFUL POLIŢIEI
DEMNITARUL-TRĂDĂTOR
Nimic.
ŞAMBELANUL Nimic.
HENRIK
CANCELARUL
ŞEFUL POLIŢIEI
ŞAMBELANUL
HENRIK
BEŢIVUL
HENRIK
BEŢIVUL
HENRIK
BEŢIVUL
HENRIK
TATĂL
LACHEII
BEŢIVUL
HENRIK
OASPEŢII
LACHEII
HENRIK
BEŢIVUL

Zbirii la mine! *(Zbirii stau în spatele lui.)*
Dacă se reped asupra mea
Năpustiţi-vă asupra lor... Dar
De ce nu vă năpustiţi?
Nimic.
Nu mi-e ruşine
Şi nici nu vă compătimesc, nici nu mi-e teamă
Nu, nu... sînt nevoit doar să mă retrag în
faţa voastră
De parcă m-aş teme şi mi-ar fi ruşine . . .
Ce vor să mă facă să înţeleg?
Nimic.
Nimic.
Nimic.
Oh. Vin asupra mea.
Ce vrei? Ce pofteşti?
(Se apropie în goană de Tată, dar nu îndrăzneşte să-l atingă.)
Porcule!
(aparte, cu violenţă): Porcule!
(Beţivului): Porcule.
Porcule!
(Henrik şi Beţivul se reped în avanscenă.)
Mă, porc, porcesc de porcar
Porcin porcesc porcăit!
Rît porcesc.
Porcule.
Porcule.

Vai ce porcărie, ce porcărie!
Vin de Burgundia, vin de Burgundia.
Porc porcesc.
Tîrfa ta e o poarcă. Guiţ, guiţ.
Tu eşti porc,
Porcule, porcule, porcule.
Ce mai porc, porc, porc.
Vin de Burgundia, vin de Burgundia.
Idiotule. Eşti un idiot.
Idiot eşti tu. Porc de idiot.
HENRIK
BEŢIVUL
HENRIK
MAMA
ŞEFUL POLIŢIEI
TATĂL
LACHEII
HENRIK
BEŢIVUL

BEŢIVUL
HENRIK
BEŢIVUL

HENRIK
BEŢIVUL
HENRIK
BEŢIVUL
HENRIK
BEŢIVUL
HENRIK
BEŢIVUL
Rît de porc.
Porcăitule
Porcăit, porcesc, porcit.
Porcin, porcar, porc
Şi purceluş, purcel, guiţ, guiţat.
Porcule!
S-a porcit!
A salivat.
Ce mai porc, porc.
Ce mai vin de Burgundia, de Burgundia.
încearcă să mă atingi.
Am să te ating
Las'c-am să te ating
Iar după aceea am să mă umflu, am
să te dezumflu, să te străpung de ai să sfîrîi
Am să te scuip şi am să te împroşc. Nu-i aşa,
Domnişoară Mania?
(Tăcere.)
Vezi acest deşt'?
Zii ce pofteşti? Eu nu mă tem.
Concetăţeni. Eu mi-s om fără învăţătură. Văd
că aici se va oficia o cununie cu mult tărăboi.
Dar eu întreb cum poate avea loc această . . .
această nuntă, dacă mireasa e porcmisă . . .
vreau să zic promisă altuia. Vedeţi acest deget?
Priviţi la degetul meu. Uitaţi-vă numai la

degetul meu . . .
Mă gîdilă.
Priviţi numai la deştul meu.
Se încreţeşte pielea pe mine!
Uitaţi-vă la degetul meu care indică înspre
cealaltă parte a sălii. . .
îmi vine a rîde . . .
Priviţi, cum cu acest deşt indic ceva ce se
află colea, îndărătul acelor persoane ... E un
tinerel. . . Uitaţi cum îl indic cu deştu meu...
Ocara regală va ieşi la iveală imediat.
Mă atinge, îmi aduce atingere cu neruşinare. ..
(ţipînd): Regele e'ncornorat.
Logodnica 1-a înşelat.
în lături vă daţi şi-1 veţi vedea
Pe-acel ce s-a iubit cu ea.
(Ojspeţii se dau în lături şi apare cadavrul lui Vlad.)

BEŢIVUL
HENRIK

CANCELARUL E mort.
ŞEFUL POLIŢIEI S-a omorît.
TATĂL S-a omorît?
MAMA A murit.
ŞAMBELANUL S-a omorît.
BEŢIVUL *(uimit):* Un cadavru
De-un cuţit străpuns, fir-ar să fie...
Cine i-a făcut de petrecanie?
UNUL DINTRE OASPEŢI
(lui Henrik):
Sire, cu un cuţit
El singur s-a omorît.
S-a omorît? De ce s-a omorît?
La porunca mea.
TOŢI Regele, regele.
HENRIK Dar o fi adevărat... oare? *(peste o clipă.)*
Aşterneţi-i ceva sub cap.
TOŢI Regele, regele.
Cine-ar fi crezut? E doar un vis, ba chiar
deosebit de artificial. Şi totuşi el zace aici
întins.
Pe ea o văd acolo stînd,
Eu sînt aici, şi deci acum
Pot, în sfîrşit, să mă cunun.
TOŢI Regele, regele, o Henrik, Henrik, Henrik.
LACHEU Vin de Burgundia, de Burgundia, de Burgundia.
Cine-ar fi crezut? E doar un vis. Ba chiar
deosebit de artificial. Şi totuşi el zace aici întins.
Pe ea o văd acolo stînd . . . *(mai încet.)*
Acum mă apropii şi fac din ea, voi face din
ea ... aşa cum vreau ... cum voi pofti. ..
cu ea mă voi cununa... cu toată măreţia.
Dar oare ce-am vrut să spun? Am vrut să
spun ceva şi am uitat. Oare ce s-a întîmplat?...

Aha, mi se pare că nu va mai avea loc nici
o cununie pentru că nu-mi mai arde mie . . •
(Maniei.) Iertare . ..
CANCELARUL *(în fund, la căpătîiul lui Vlad):* Şi-a pătat cămaşa.
TATĂL De-acu nu-1 mai învie nimeni.
MAMA O fi fost nebun. La început ziceam că-i doar
o glumă . . . dar după aceea mă uit şi văd . . •
că zace.
380
HENRIK
HENRIK
BEŢIVUL Nu mai e nimic de spus. *Schluss.* A fost,
s-a dus.
HENRIK Prea bine ştiu că nu-i nimic adevărat.
Şi totuşi,
Doamnelor şi domnilor,
îngenuncheaţi şi capetele plecaţi
în loc de nuntă . . . e înmormîntare.
CANCELARUL O înmormîntare.
TATĂL Dacă-i înmormîntare, e înmormîntare.
HENRIK Puneţi-1 aici. *(Maniei.)* Rămîi lîngă el.
Acest cadavru este lucrarea mea
Dar e o lucrare de neînţeles . . .
Nelămurită . . .
Obscură . . .
Mai puternică decît mine şi
Probabil nici nu-i a mea.
Iar acum formaţi convoiul funebru.
CANCELARUL E un marş funebru.
TATĂL E un marş funebru.
HENRIK Nu, de nimic nu răspund,
Nici propriile-mi cuvinte nu le înţeleg.
Nici faptele-mi proprii nu le stăpînesc,
Nimic, nimic nu ştiu şi nu pricep.
Iar cel ce spune
Că el înţelege
Minte.
Voi nu ştiţi nimic, la fel ca mine.
Unindu-ne, neîncetat alcătuim tot forme noi
care ţîşnesc de jos în sus. Şi răspîndesc un
straniu fum. O neînţeleasă melodie. Un dans
nebun. Un marş obscur.
Şi-o biserică pămîntească şi umană
Al cărei preot sînt.
BEŢIVUL Al cărei preot sînt.
TATĂL *(blînd):* Henrik . . .
MAMA *(blînd):* Henrik . . .
HENRIK Sînt nevinovat!
Fac cunoscut că sînt nevinovat ca un prunc.
Nu am comis nimic, nu ştiu nimic. Aici,
nimeni nu răspunde de nimic. Răspundere, în
genere, nu există. Dar dacă un cadavru s-a
găsit, atunci şi o înmormîntare musai să fie.
Iar de e să fie o înmormîntare, atunci patru

dintre voi să se apropie şi să-1 ridice la un semn . . . Nu, nu există răspundere, dar trebuie îndeplinite formalităţile. *(Patru Demnitari se apropie de Vlad.J* Dacă patru dintre voi de el v-aţi apropiat, alţi patru dintre voi de mine vă alăturaţi. Eu şi el. Patru şi patru. . . Acolo şi aici.

MAMA Băiatul meu, feciorașul meu, nu ţi le pune la inimă pe toate astfel. Eu sînt doar mama ta. . . Nu mai poţi vorbi simplu? Nu poţi să mă mai săruţi simplu?

HENRIK Nu. Nimeni nu poate vorbi simplu cu alt-cineva. Zadarnic încerci să ieşi din tine însuţi şi spre mine să te îndrepţi, la fel cum în zadar încerc şi eu spre tine. Zadarnic aş încerca din mine însumi să mă smulg.
Sînt imobilizat. . .
încarcerat,
Cu toate că sînt nevinovat. . . Ce-am vrut să spun?
Cînd stau aici astfel acum
Şi vă vorbesc . . .
A voastre mîini
Să mă . . . atingă *(Paznicii care stau în spatele lui îi pun mîinile pe umeri.)*
De îndat.
Dar nu e tot.
Dacă aici am fost înlănţuit, atunci acolo departe,
fapta mea să se înalţe
Iar pe voi, de la locurile voastre, să vă poarte
Marşul funebru.

(Ridică trupul lui Vlad. Cortegiu. Cortina.)